

1 Sarakuna

Adoniya ya naɗa kansa Sarki

¹ Sa'ad da Sarki Dawuda ya tsufa ya kuma kara shekaru, ba ya iya jin dumi ko an rufe shi da abin rufuwa. ² Saboda haka bayinsa suka ce masa, "Bari mu nemi wata budurwa wadda za ta yi wa ranka ya dade, sarki hidima, ta kuma kula da shi. Za ta dinga kwanta kusa da ranka ya dade, ya ji dumi."

³ Suka nemi kyakkyawar yarinya cikin fadin Isra'ila, sai suka sami Abishag, mutuniyar Shunam, suka kawo ta wa sarki. ⁴ Yarinyar kuwa kyakkyawa ce kwarai; ta kuwa lura da sarki, ta kuma yi masa hidima, amma sarki bai yi jima'i da ita ba.

⁵ Adoniya,* wanda mahaifiyarsa ce Haggit, ya fito ya ce, "Zan zama sarki." Saboda haka ya nemi kekunan yaki, ya kuma shirya dawakai, tare da mutane hamsin da za su sha gabansa. ⁶ (A duk rayuwarsa mahaifinsa bai taba tsawata masa ya ce, "Me ya sa kake yin haka ba?" Shi kuwa mai kyan gani ne kwarai, shi ne aka haifa bayan Absalom.)

⁷ Adoniya ya haɗa baki da Yowab dan Zeruhiya† da kuma Abiyatar firist, suka kuma ba

* **1:5** Adoniya shi ne da na huɗu na Dawuda (2Sam 3.4) kuma yana da shekara 35 da haihuwa. Amnon, Absalom, da Kileyab (da ya mutu yana yaro) duk sun mutu. † **1:7** Zeruhiya 'yar' uwar Dawuda ce

shi goyon baya. ⁸ Amma Zadok firist, Benahiya ḏan Yehohiyada, annabi Natan, Shimeyi, Reyi‡ da kuma matsara na musamman na Dawuda ba su bi Adoniya ba.

⁹ Wata rana Adoniya ya tafi Dutsen Zohelet kusa da En Rogel, inda ya yi hadayar tumaki, da shanun noma, da shanun da ake kiwo a gida. Ya kuma gayyaci 'yan'uwansa, wato, sauran 'ya'yan Sarki Dawuda, tare da dukan dattawan sarki da suka fito daga Yahuda, ¹⁰ amma bai gayyaci annabi Natan, ko Benahiya, ko wani daga matsara na musamman, ko kuwa ḏan'uwansa Solomon ba.

¹¹ Sai Natan ya ce wa Batsheba, mahaifiyar Solomon, “Ki san cewa Adoniya, ḏan Haggit, ya zama sarki ba tare da sanin ranka yā daḏe, sarkinmu Dawuda ba? ¹² Yanzu bari in ba ki shawara yadda za ki cece ranki da kuma ran ḏanki Solomon. ¹³ Ki shiga wurin Sarki Dawuda ki ce masa, ‘Ranka yā daḏe sarki, ba ka rantse mini ni baiwarka cewa, “Tabbatacce Solomon ḏanka ne zai zama sarki bayana, yā kuma zauna a kujerar sarautar ba”? To, me ya sa Adoniya ya zama sarki?’ ¹⁴ Yayinda kike can kina magana da sarki, zan shiga in kuma tabbatar da abin da kika faḏa.”

¹⁵ Saboda haka Batsheba ta je don tā ga sarki. A yanzu dai sarki ya tsufa, yana nan kuma a cikin ḏakinsa, inda Abishag mutuniya Shunam take masa hidima. ¹⁶ Batsheba ta rusuna ta kuma durkusa a gaban sarki.

Sai sarki ya tambaye ta ya ce, “Me kike so?”

‡ **1:8** Ko kuwa da abokansa

¹⁷ Ta ce masa, “Ranka yā dade, kai kanka ka rantse mini ni baiwarka da sunan UBANGIJI Allahnka cewa, ‘Solomon danka zai zama sarki bayana, zai kuma zauna a kujerar sarautata.’

¹⁸ Amma yanzu Adoniya ya zama sarki, kai kuwa ranka yā dade sarki, ba ka san wani abu game da shi ba. ¹⁹ Ya miƙa hadayun shanu, da shanun da ake kiwo a gida, da tumaki masu yawa, ya kuma gayyaci dukan ‘ya’yan sarki maza, da Abiyatar firist, da Yowab shugaban mayaka, amma bai gayyaci Solomon bawanka ba. ²⁰ Ranka yā dade sarki, idanun dukan Isra’ila suna a kanka, domin su san wa zai zauna a kujerar ranka yā dade sarkina, a bayanka. ²¹ In ba haka, bayan an binne ranka yā dade sarki, tare da kakanninsa, za a wulakance ni da Solomon dāna, kamar masu laifi.”

²² Yayinda take cikin magana tare da sarki, sai annabi Natan ya iso. ²³ Sai aka faɗa wa sarki, “Ga annabi Natan.” Da Natan ya je gaban sarki, sai ya rusuna da fuskarsa har kasa.

²⁴ Natan ya ce, “Ranka yā dade, sarki, ko ka furta cewa Adoniya ne zai zama sarki a bayanka, yā kuma zauna a kujerar sarautarka? ²⁵ Yau ya gangara, ya kuma miƙa hadayun shanu, da shanun da ake kiwo a gida, da tumaki masu yawa. Ya gayyaci dukan ‘ya’yan sarki maza, da shugaban mayaka, da kuma Abiyatar firist. A yanzu haka suna ci, suna sha, tare da shi, suna cewa, ‘Ran Sarki Adoniya yā dade!’ ²⁶ Amma bai gayyace ni bawanka, da Zadok firist, da Benahiya dān Yehohiyada, da kuma bawanka Solomon ba. ²⁷ Ranka yā dade, sarki, ko ka tabbatar da haka,

amma ba ka ko faɗa wa fadawanka, cewa ga wanda zai gāje Ranka yā dade, sarki ba?”

Dawuda ya naɗa Solomon Sarki

²⁸ Sai Dawuda ya ce, “Kira Batsheba tā shiga.” Sai ta zo gaban sarki ta kuma tsaya a gabansa.

²⁹ Sai sarki ya yi rantsuwa, “Muddin UBANGIJI yana a raye, wanda ya cece ni daga kowace damuwa, ³⁰ tabbatacce a yau zan aikata abin da na yi miki rantsuwa da sunan UBANGIJI, Allah na Isra’ila; Solomon d’anki zai zama sarki bayana, kuma shi zai zauna a kan kujerar sarautata a maimakona.”

³¹ Sai Batsheba ta rusuna da fuskarta har kasa, ta kuma durkusa a gaban sarki ta ce, “Bari ran Sarkina Dawuda yā dade, har abada!”

³² Sarki Dawuda ya ce, “Ku kira mini Zadok firist, annabi Natan, da Benahiya d’an Yehohiyada.” Da suka zo gaban sarki, ³³ sai ya ce musu, “Ku d’auki bayin sarki tare da ku, ku kuma sa d’ana Solomon a kan dokina, ku gangara da shi zuwa Gihon. ³⁴ A can ku sa Zadok firist, da annabi Natan su shafe shi sarki a bisa Isra’ila. Ku busa kaho, ku kuma yi ihu, kuna cewa, ‘Ran Sarki Solomon yā dade!’ ³⁵ Sa’an nan ku haura tare da shi, zai kuwa zo yā zauna a kujera sarautata, yā yi mulki a maimakona. Na naɗa shi mai mulki a bisa Isra’ila da Yahuda.”

³⁶ Benahiya d’an Yehohiyada ya amsa wa sarki, ya ce, “Amin! Bari UBANGIJI Allah na ranka yā dade sarkina, yā tabbatar da haka. ³⁷ Kamar yadda UBANGIJI ya kasance da ranka yā dade, sarki, haka ma bari yā kasance da Solomon, yā

kuma mai da kujerar sarautarsa tă fi kujerar sarautar ranka yă dade, Sarki Dawuda, girma!”

³⁸ Sai Zadok first, annabi Natan, Benahiya dan Yehohiyada, Keretawa, da Feletiyawa suka gangara, suka sa Solomon a kan dokin Sarki Dawuda, suka raka shi zuwa Gihon. ³⁹ Zadok first ya dauki kahan mai daga tenti mai tsarki, ya shafe Solomon. Sa’an nan suka busa kaho, sai dukan mutane suka yi ihu, suna cewa “Ran Sarki Solomon yă dade!” ⁴⁰ Dukan mutane kuwa suka haura suka bi shi, suna busan sarewa, suna farin ciki sosai, har kasa ta girgiza saboda sowa.

⁴¹ Adoniya tare da dukan bakin da suke tare da shi kuwa suka ji wannan sa’ad da suke gama bikinsu. Da jin busan kaho, sai Yowab ya yi tambaya, ya ce, “Me ya jawo surutu haka a birni?”

⁴² Tun yana cikin magana, sai Yonatan dan Abiyatar ya iso. Adoniya ya ce, “Shigo! Ai, mutumin kirki irinka, lalle ka kawo labari mai dadi ne.”

⁴³ Yonatan ya ce wa Adoniya, “A ina! Ranka yă dade, Sarkinmu Dawuda ya nada Solomon sarki.

⁴⁴ Sarki ya aika shi tare da Zadok first, annabi Natan, Benahiya dan Yehohiyada, Keretawa, da Feletiyawa, suka sa shi a kan dokin sarki,

⁴⁵ Zadok first kuwa da annabi Natan sun shafe shi sarki a Gihon. Daga can suka haura suna kirari, birni kuwa ta farke da sowa. Surutun da kake ji ke nan. ⁴⁶ Ban da haka ma, Solomon ne sarki yanzu. ⁴⁷ Yanzu haka, fadawa sun zo suna wa ranka yă dade, Sarki Dawuda, sam barka, suna cewa, ‘Bari Allahnka yă sa sunan

Solomon yă zama sananne fiye da naka, bari kuma sarautarsa tă fi taka girma!’ Sarki kuwa ya rusuna, ya yi sujada a kan gadonsa ⁴⁸ ya ce, ‘Yabo ga UBANGIJI, Allah na Isra’ila, wanda ya bar idanuna suka ga magāji a kan kujerar sarautata a yau.’ ”

⁴⁹ A nan fa, dukan bakin Adoniya suka taso da rawar jiki suka watse. ⁵⁰ Amma Adoniya, don tsoron Solomon, ya je ya kama kahun bagade ya riƙe. ⁵¹ Sa’ad da aka fadfa wa Solomon cewa, “Adoniya yana tsoron Sarki Solomon, kuma ya manne wa kahonin bagade. Yana cewa, ‘Bari Sarki Solomon yă rantse mini a yau cewa ba zai kashe bawansa da takobi ba.’ ”

⁵² Solomon ya amsa ya ce, “In ya nuna kansa mai biyayya, ba gashin kansa da zai fādi kasa; amma in aka same mugunta a cikinsa, zai mutu.”

⁵³ Sai Sarki Solomon ya aiki mutane, suka kuma sauko da shi daga bagade. Adoniya kuwa ya zo, ya rusuna wa Sarki Solomon, sai Solomon ya ce, “Tafi gidanka.”

2

Dawuda ya gargade Solomon

¹ Da lokacin mutuwar Dawuda ya yi kusa, sai ya gargade Solomon dānsa, ya ce, ² “Ina gab da bin hanyar da kowa a duniya zai bi. Saboda haka ka yi ƙarfin hali, ka nuna kanka namiji, ³ ka kiyaye abin da UBANGIJI Allahnka yake bukata. Yi tafiya a hanyoyinsa, ka kiyaye ƙa’idodi, da umarnai, da dokoki, da kuma farillansa, kamar yadda suke a rubuce a Dokar Musa, don ka yi

nasara a cikin kome da za ka yi, da kuma inda za ka tafi. ⁴ UBANGIJI kuwa zai kiyaye alkawarinsa gare ni da ya ce, 'In zuriyarka suka lura da yadda suke rayuwa, in kuma suka yi tafiya da aminci a gabana da dukan zuciyarsu, da kuma dukan ransu, ba za ka k̄asa samun mutum a kujerar sarautar Isra'ila ba.'

⁵ "Yanzu fa, kai kanka ka san abin da Yowab ɗan Zeruhiya ya yi mini. Abin da ya yi wa shuga-banni biyun nan na mayakan Isra'ila, wato, Abner ɗan Ner, da Amasa ɗan Yeter. Ya kashe su, ya kuma zub da jininsu a lokacin salama sai ka ce a fage yaƙi, da wannan jini ya yi ɗamara a gindinsa, ya kuma sa takalma a kafafunsa. ⁶ Ka yi da shi gwargwadon hikimarka, amma kada ka bari yã gangara kabari da furfura* cikin salama.

⁷ "Amma ka yi alheri ga 'ya'yan Barzillai mutumin Gileyad, ka sa su kasance a cikin waɗanda suke ci a teburinka. Sun goyi bayana sa'ad da nake gudu daga ɗan'uwanka Absalom.

⁸ "Ka tuna, akwai kuma Shimeyi ɗan Gera, mutumin Benyamin daga Bahurim, wanda ya yi ta yin mini muguwar la'ana a ranar da na tafi Mahanayim. Sa'ad da ya gangara ya same ni a Urdun, na rantse masa da sunan UBANGIJI na ce, 'Ba zan kashe ka da takobi ba.' ⁹ Amma yanzu, kada ka ɗauke shi marar laifi. Kai mutum ne mai hikima; za ka san abin da za ka yi da shi. Ka kawo furfuransa zuwa kabari da jini."

¹⁰ Sa'an nan Dawuda ya huta tare da kakan-ninsa. Sai aka binne shi a Birnin Dawuda. ¹¹ Ya yi sarauta shekaru arba'in a bisa Isra'ila. Wato,

* **2:6** Da Ibraniyanci Sheel; haka ma a aya 9.

shekaru bakwai a Hebron da kuma talatin da uku a Urushalima. ¹² Solomon kuwa ya zauna a kan kujerar sarautar mahaifinsa Dawuda, mulkinsa kuwa ya kahu sosai.

Sarautar Solomon ta kahu

¹³ To, sai Adoniya, dan Haggit ya tafi wurin Batsheba mahaifiyar Solomon. Ita kuwa ta tambaye shi ta ce, "Lafiya?"

Ya amsa ya ce, "I, lafiya." ¹⁴ Sa'an nan ya kara da cewa, "Ina da dan wani abin da zan fada miki."

Ta ce, "Fada."

¹⁵ Sai ya ce, "Kamar yadda kika sani, mulkin nan nawa ne. Dukan Isra'ila suna daukama a matsayin sarki. Amma abubuwa suka canja, sai mulkin ya koma ga dan'uwana; gama ya zo masa daga UBANGIJI ne. ¹⁶ Yanzu ina da roko guda da zan yi gare ki. Kada ki hana mini."

Ta ce, "Sai ka fada."

¹⁷ Sai ya ci gaba, "In kin yarda, ki yi magana da Sarki Solomon, gama ba zai ki jinki ba, ki ce ya ba ni yarinyan nan, Abishag, mutuniyar Shunam, ta zama matata."

¹⁸ Batsheba ta ce, "Da kyau, zan yi magana da sarki dominka."

¹⁹ Sai Batsheba ta tafi wurin Sarki Solomon don ta yi masa magana a kan Adoniya. Sarki ya mike tsaye don ya sadu da ita, ya rusuna mata, ya kuma zauna a kujerar sarautarsa. Ya sa aka kawo wa mahaifiyar sarki kujerar sarauta, ta kuwa zauna a gefen damansa.

²⁰ Ta ce, "Ina da dan rokon da zan nema ka yi mini. Ina fata ba za ka hana ni ba."

Sai sarki ya amsa ya ce, “Mahaifiyata, sai ki fafa in ji, ba zan hana miki ba.”

²¹ Saboda haka sai ta ce, “Ka sa a ba wa ɗan’uwanka Adoniya, Abishag mutuniyar Shunam tã zama matarsa.”

²² Sarki Solomon ya amsa wa mahaifiyarsa ya ce, “Me ya sa kika rokar wa Adoniya Abishag mutuniyar Shunam kawai? Ki ma sa a ba shi mulkin mana. Ai, shi yayana ne. I, ki roka dominsa, da domin Abiyatar ffrist, da kuma domin Yowab ɗan Zeruhiya mana!”

²³ Sai Sarki Solomon ya rantse da sunan UBANGIJI ya ce, “Bari Allah yã yi mini hukunci mai tsanani, idan ban sa Adoniya ya biya wannan roko da ransa ba! ²⁴ Yanzu kuwa, muddin UBANGIJI yana a raye, shi wanda ya kafa ni sosai a kan kujerar sarautar mahaifina Dawuda, ya kuma kafa mini mulki kamar yadda ya yi alkawari; za a kashe Adoniya yau!” ²⁵ Saboda haka Sarki Solomon ya umarci Benahiya ɗan Yehohiyada yã kashe Adoniya; ya kuwa kashe shi.

²⁶ Ga Abiyatar ffrist kuwa sarki ya ce, “Tafi gonarka a Anatot. Ka cancanci ka mutu, amma ba zan kashe ka yanzu ba, domin ka ɗauki akwatin alkawarin UBANGIJI Mai Iko Duka a gaban mahaifina Dawuda, ka kuma sha wahala tare mahaifina.” ²⁷ Saboda haka Solomon ya cire Abiyatar daga aikin ffrist na UBANGIJI, ya cika maganar da UBANGIJI ya yi a Shilo game da gidan Eli.

²⁸ Sa’ad da labarin ya kai wurin Yowab, wanda ya hada kai da Adoniya, ko da yake bai hada kai

da Absalom ba, sai ya gudu zuwa tentin UBANGIJI, ya kama kahonin bagade ya rife. ²⁹ Aka faɗa wa Sarki Solomon cewa Yowab ya gudu zuwa tentin UBANGIJI, yana kuma kusa da bagade. Sai Solomon ya umarci Benahiya ɗan Yehohiyada ya ce, “Je ka kashe shi!”

³⁰ Sai Benahiya ya shiga tentin UBANGIJI ya ce wa Yowab, “Sarki ya ce, ‘Ka fita!’ ”

Amma Yowab ya amsa ya ce, “A’a, a nan zan mutu.”

Sai Benahiya ya ce wa sarki, “Ga yadda Yowab ya amsa mini.”

³¹ Sai sarki ya umarci Benahiya ya ce, “Yi kamar yadda ya faɗa. Ka kashe shi, ka kuma binne shi, ka wanke ni da gidan mahaifina daga laifin jini marasa laifin da Yowab ya zubar.

³² UBANGIJI zai sāka masa saboda jinin da ya zubar, domin ba da sanin mahaifina Dawuda ne ya fāɗa wa mutum biyun nan da takobi ba. Dukansu biyu, Abner ɗan Ner, shugaban mayakan Isra’ila, da Amasa ɗan Yeter, shugaban mayakan Yahuda, mutane ne mafi kyau da kuma mafi adalci fiye da shi. ³³ Bari alhakin jininsu yā koma a kan Yowab da kuma zuriyarsa har abada. Amma bari salamar UBANGIJI tã kasance a kan Dawuda da zuriyarsa, da gidansa, da kuma mulkinsa, har abada.”

³⁴ Sai Benahiya ɗan Yehohiyada ya haura ya bugi Yowab, ya kashe shi, ya kuwa binne shi a gidansa† a kauye. ³⁵ Sai sarki ya sa Benahiya ɗan Yehohiyada ya zama shugaba a bisa mayaka a

† **2:34** Ko kuwa binne shi a kabarinsa

matsayin Yowab, ya kuma sa Zadok firist a wurin Abiyatar.

³⁶ Sa'an nan sarki ya aika aka kawo Shimeyi, ya kuma ce masa, "Ka gina wa kanka gida a nan a Urushalima, ka zauna a ciki, kada ka kuskura ka tafi wani wuri. ³⁷ Gama ran da ka fita, ka haye Kwarin Kidron, ka tabbata za ka mutu, alhakin jininka kuwa zai koma kanka."

³⁸ Shimeyi ya amsa wa sarki ya ce, "Abin da ka faɗa yana da kyau. Bawanka zai yi kamar yadda ranka yā daɗe sarki, ya faɗa." Shimeyi kuwa ya yi zama a Urushalima na dogon lokaci.

³⁹ Amma bayan shekaru uku, biyu daga cikin bayin Shimeyi suka gudu zuwa wurin Akish ɗan Ma'aka, sarkin Gat. Aka faɗa wa Shimeyi cewa, "Bayinka suna a Gat." ⁴⁰ Da jin haka, sai ya tashi ya shimfiɗa wa jakinsa abin zama, ya hau, ya tafi Gat wurin Akish domin neman bayinsa. Shimeyi kuwa ya dawo da su gida daga Gat.

⁴¹ Da aka faɗa wa Solomon cewa Shimeyi ya bar Urushalima zuwa Gat, har ya dawo. ⁴² Sai sarki ya aika a kawo Shimeyi, ya ce masa, "Ban sa ka rantse da sunan UBANGIJI, na kuma ja maka kunne cewa, 'A ranar da ka kuskura ka bar nan ka tafi wani wuri, ka tabbata za ka mutu ba'? A lokacin ka ce mini, 'Abin da ka faɗa yana da kyau. Zan kuwa kiyaye.' ⁴³ To, me ya sa ba ka kiyaye rantsuwar da ka yi ga UBANGIJI, ka kuma yi biyayya da umarnin da na ba ka ba?"

⁴⁴ Sarki ya ce wa Shimeyi, "Ka sani a zuciyarka dukan muguntar da ka yi wa mahaifina Dawuda. Yanzu UBANGIJI zai sāka maka saboda muguntarka. ⁴⁵ Amma za a yi wa Sarki Solomon

albarka, sarautar Dawuda kuma za tã kasance a tsare a gaban UBANGIJI har abada.”

⁴⁶ Sai sarki ya umarci Benahiya ðan Yehohiyada, yã fita, yã bugi Shimeyi, yã kashe shi. Ya kuwa kashe shi.

Mulki kuwa ya kahu sosai a hannun Solomon.

3

Solomon ya nemi hikima

(2 Tarihi 1.1-13)

¹ Solomon ya haða kai da Fir’auna sarkin Masar, ya kuwa auri ’yarsa. Ya kawo ta cikin Birnin Dawuda kafin yã gama ginin fadarsa, da haikalin UBANGIJI, da kuma katanga kewaye da Urushalima. ² A lokacin dai mutane suna mika hadaya a wurare a bisa tuddai, domin ba a riga an gina haikali saboda Sunan UBANGIJI ba. ³ Solomon ya kaunaci UBANGIJI ta wurin yin tafiya bisa ga farillan mahaifinsa Dawuda, sai dai ya mika hadayu, ya kuma kone turare a wuraren nan na bisa tuddai.

⁴ Sai sarki Solomon ya tafi Gibeyon don yã mika hadayu, gama a can ne wuri mafi muhimanci na sujada. Solomon kuwa ya mika hadayun konawa guda dubu a kan wannan bagade. ⁵ A Gibeyon, UBANGIJI ya bayyana ga Solomon da dare a mafarki, Allah ya ce, “Ka roki abin da kake so in ba ka.”

⁶ Solomon ya amsa ya ce, “Ka nuna alheri mai girma ga bawanka, mahaifina Dawuda domin ya yi aminci gare ka da adalci, ya kuma kasance da zuciya mai gaskiya. Ka ci gaba da wannan alheri

mai girma gare shi, ka ba shi dfa don yā zauna a kujerar sarautarsa a wannan rana.

⁷ “Yanzu, ya UBANGIJI Allahna, ka sa bawanka a wurin mahaifina Dawuda. Amma ni dfaan yaro ne kawai, ban kuma san yadda zan yi ayyukana ba. ⁸ Bawanka yana nan a cikin mutanen da ka zaɓa, mutane masu girma, waɗanda suka wuce kirge, ko a lissafta. ⁹ Saboda haka ka ba bawanka zuciyar ganewa, don yā shugabanci mutanenka, yā kuma iya rarrabe tsakanin abin da yake daidai da abin da ba daidai ba. Gama wa zai iya shugabance wannan mutanenka masu girma haka?”

¹⁰ Sai Ubangiji ya ji dafi cewa Solomon ya roka wannan. ¹¹ Saboda haka Allah ya ce masa, “Da yake ka nemi wannan ne, ba ka kuwa nemi tsawon rai ko arziki wa kanka ba, ba ka kuma nemi mutuwar abokan gābanka ba, amma ka nemi ganewa a aikata gaskiya, ¹² zan yi abin da ka roka. Zan ba ka zuciya mai hikima da ta ganewa, har yā zama ba a taɓa samun wani kamar ka ba, ba kuwa za a taɓa samunsa ba. ¹³ Ban da haka ma, zan ba ka abin da ba ka nema ba; arziki da girma, don a rayuwarka ba za ka kasance da wani kamar ka ba a cikin sarakuna. ¹⁴ In kuma ka yi tafiya a hanyoyina, ka kuma yi biyayya da farillaina da umarnaina kamar yadda Dawuda mahaifinka ya yi, zan ba ka tsawon rai.” ¹⁵ Sai Solomon ya farka, ya gane ashe mafarki ne.

Ya koma Urushalima, ya tsaya a gaban akwatin alkawarin Ubangiji ya miƙa hadayun konawa da hadayun salama. Sa’an nan ya shirya wa fadawansa biki.

Shari'a mai hikima

¹⁶ To, ana nan sai wafansu karuwai biyu suka zo wurin sarki, suka tsaya a gabansa. ¹⁷ Sai ɗaya ta ce, “Ranka yā daɗe, wannan mata da ni muna zama a gida ɗaya. Na haifi jariri yayinda take can tare da ni. ¹⁸ Kwana uku bayan haihuwar jaririna, wannan mata ma ta haifi jariri. Mu dai kadai ne; babu wani a gidan sai mu biyu.

¹⁹ “Da dare ɗan wannan matan ya mutu domin ta kwanta a kansa. ²⁰ Saboda haka ta tashi da tsakar dare ta ɗauki ɗana daga gefena yayinda baiwarka take barci. Sai ta sa shi kusa da kirjinta, ta kuma sa mataccen ɗanta kusa da kirjina. ²¹ Kashegari, da na farka don in shayar da ɗana, sai na tarar ya mutu! Amma sa’ad da na dube shi da kyau da safe, sai na ga ashe ba ɗan da na haifa ba ne.”

²² Amma ɗaya matar ta ce, “A’a! Mai rai ɗin ne ɗana; mataccen naki ne.”

Amma ta farin ta nace, “A’a! Mataccen ne naki; mai ran ne nawa.” A haka suka yi ta gardama a gaban sarki.

²³ Sarki ya ce, “Wannan ta ce, ‘Dana ne a raye, naki ne matacce,’ yayinda ɗayan tana cewa, ‘A’a! Danki ne mataccen, nawa ne a raye.’ ”

²⁴ Sai sarki ya ce, “Kawo mini takobi.” Sai aka kawo takobi wa sarki. ²⁵ Ya ba da umarni ya ce, “Yanka yaron nan mai rai, gida biyu, kowacce ta ɗauki rabi.”

²⁶ Ainihin mamar ɗan da yake a raye ta cika da tausayi saboda ɗanta, sai ta ce wa sarki, “Ina rokonka, ranka yā daɗe, kada ka kashe yaron! Ka ba ta kawai!”

Amma dayan matar ta ce, “Kada a ba kowa daga cikinmu dan da rai, a ci gaba a raba shi!”

²⁷ Sai sarki ya zartar da hukuncinsa ya ce, “A ba da jariri mai ran ga mata ta fari. Kada a kashe shi; ita ce ainihin mahaifiyarsa.”

²⁸ Sa’ad da dukan Isra’ila suka ji hukuncin da sarki ya zartar, suka girmama sarki sosai, domin sun gane cewa Allah ya ba shi hikimar yin shari’ar adalci.

4

Shugabanni da gwamnonin Solomon

¹ Sai Sarki Solomon ya yi mulki a bisa dukan Isra’ila.

² Wadannan su ne manyan shugabanninsa.

Azariya dan Zadok shi ne ffrist;

³ Elihoref da Ahiya, ‘ya’yan Shisha maza, su ne marubuta.

Yehoshafat dan Ahilud, shi ne mai lura da takardu.

⁴ Benahiya dan Yehohiyada, shi ne shugaban mayaka.

Zadok da Abiyatar, su ne ffristoci.

⁵ Azariya dan Natan, shi ne mai lura da shugabannin yanki.

Zabud dan Natan, shi ne ffrist da kuma mai wa sarki shawara.

⁶ Ahishar, shi ne sarkin fada.

Adoniram dan Abda, shi ne mai lura da aikin gandu.

⁷ Solomon yana da gwamnoni yankuna goma sha biyu a bisa dukan Isra'ila, wafanda suke tanaji abinci domin sarki da kuma gidan sarauta. Kowanne yakan tanada abinci na wata d'aya a shekara.

⁸ Ga sunayensu,

Ben-Hur, shi ne a kasar tudun Efraim;

⁹ Ben-Deker, shi ne a Makaz, Sha'albim, Bet-Shemesh da Elon Bet-Hanan;

¹⁰ Ben-Hesed, shi ne a Arubbot (Soko da dukan kasar Hefer);

¹¹ Ben-Abinadab, shi ne a Nafot Dor (ya auri Tafat 'yar Solomon);

¹² Ba'ana dan Ahilud, shi ne a Ta'anak da Megiddo, da kuma dukan Bet-Sheyan biye da Zaretan kasa da Yezireyel, daga Bet-Sheyan zuwa Abel-Mehola a ketaren Yokmeyam;

¹³ Ben-Geber, shi ne a Ramot Gileyad (Mazanun Yayir dan Manasse a Gileyad suna a karkashinsa, haka ma yankin Argob a Bashan tare da manyan biranen sittin masu katanga da suke da kyamare na tagulla);

¹⁴ Ahinadab dan Iddo, shi ne a Mahanayim;

¹⁵ Ahimawaz, shi ne a Naftali (ya auri Basemat 'yar Solomon);

¹⁶ Ba'ana dan Hushai, shi ne a Asher da Bayelot;

¹⁷ Yehoshafat dan Faruwa, shi ne a Issakar;

¹⁸ Shimeyi dan Ela, shi ne a Benyamin;

¹⁹ Geber dan Uri, shi ne a Gileyad (kasar Sihon sarkin Amoriyawa da kuma Og sarkin

Bashan). Shi ne kafai gwamna a bisa yankin.

Tanajin Solomon na kowace rana

²⁰ Mutanen Yahuda da na Isra'ila sun yi yawa sai ka ce yashi a bakin tekun. Suka ci, suka sha, suka kuma yi farin ciki. ²¹ Solomon kuwa ya yi mulki a bisa dukan masarautai daga Kogi* zuwa kasar Filistiyawa, har zuwa iyakar Masar. Wadannan kashashe sun yi ta kawo haraji, suka kuma zama bayin Solomon dukan kwanakin ransa.

²² Tanajin Solomon na kowace rana su ne, garwa talatin na garin abinci, ²³ shanun da aka yi kiwo a gida guda goma, shanu ashirin da suka koshi daga kiwo, tumaki da awaki dari; ban da kishimai, bareyi, batsiyoyi, da kaji masu kiba.

²⁴ Gama ya yi mulki a bisa dukan masarautai yamma da Kogi, daga Tifsa zuwa Gaza, aka kuwa sami zaman lafiya a kowane gefe. ²⁵ A kwanakin da Solomon yake raye, Yahuda da Isra'ila, daga Dan zuwa Beyersheba, sun zauna lafiya, kowane mutum ya zauna a karkashin itacen inabi da na baurensa.

²⁶ Solomon yana da rumfunan dawakai masu jan kekunan yaki, dubu huɗu,† da kuma dawakai dubu goma sha biyu‡

²⁷ Shugabannin yankuna, kowanne a watansa yakan yi tanajin abinci domin Sarki Solomon da kuma duk wanda ya zo teburin sarki. Sun

* **4:21** Wato, Yuferites; haka ma a aya 24. † **4:26** Wafansu rubuce-rubucen hannu na Seftuwajin (dubi kuma 2Tar 9.25); Ibraniyanci na da arba'in ‡ **4:26** Ko kuwa masu hawa

tabbatar ba a rasa kome ba. ²⁸ Kowa a cikinsu, bisa ga lokacin da aka ba shi, yakan kai hatsin sha'ir da ciyawa domin dawakan-kekunan yaki, da sauran dawakai a inda aka ajiye su.

Hikimar Solomon

²⁹ Allah ya ba Solomon hikima da hangen nesa mai girma, da kuma fāḍin fahimta marar iyaka, kamar yashi a bakin teku. ³⁰ Hikimar Solomon ta fi hikimar mutanen Gabas, ta kuma fi dukan hikimar Masar girma. ³¹ Ya fi kowane mutum hikima, har da Etan dangin Ezra ma. Yana da hikima fiye da Heman, Kalkol da Darda, 'ya'yan Mahol maza. Sunansa ya bazu ko'ina a kasashen da suke kewaye. ³² Ya yi karin magana dubu uku. Waƙoƙinsa kuwa sun kai dubu ɗaya da biyar. ³³ Ya yi magana a kan rayuwar itatuwa, daga al'ul na Lebanon zuwa hizzob da yake girma a bangaye. Ya kuma yi koyarwa game da dabbobi, da tsuntsaye, da abubuwa masu rarrafe, da kuma kifi. ³⁴ Mutane suka yi ta zuwa daga kasashe dabam-dabam don su ji hikimar Solomon. Sarakuna daga ko'ina a duniya, sun ji labarin hikimarsa, suka kuma aika da mutane don su ji shi.

5

Shirye-shirye don ginin haikali

(2 Tarihi 2.1-16)

¹ Sa'ad da Hiram sarkin Taya ya ji an shafe Solomon sarki yā gāji mahaiƙinsa Dawuda, sai ya aika da jakadunsa zuwa wurin Solomon, gama shi da Dawuda abokai ne sosai dukan

kwanakinsa. ² Solomon ya mayar da wannan sako ga Hiram ya ce,

³ “Ka san cewa saboda yaƙe-yaƙen da abokan gāba suka yi da mahaifina a kowane gefe, ya sa bai iya gina haikali domin Sunan UBANGIJI Allahnsa ba, sai da UBANGIJI ya sa abokan gābansa a karkashin kafafunsa.

⁴ Amma yanzu UBANGIJI Allahna ya ba ni hutu a kowane gefe, babu kuma gāba ko masifa. ⁵ Ina niyya in gina haikali domin Sunan UBANGIJI Allahna, yadda UBANGIJI ya faɗa wa mahaifina Dawuda, sa’ad da ya ce,

“Danka wanda zai gāje ka, shi zai gina haikali domin Sunana.”

⁶ “Don haka, ka ba da umarni a yanka mini itatuwan al’ul na kasar Lebanon. Ma’aikatana za su haɗa hannu da ma’aikatanka, ni kuwa zan biya ka albashin ma’aikatanka kamar yadda ka faɗa. Gama ka san cewa babu wani a cikinmu da ya iya yanka itacen katako kamar Sidoniyawa.”

⁷ Da Hiram ya ji sakon Solomon, sai ya ji daɗi kwarai, ya kuma ce, “Yabo ga UBANGIJI a yau, gama ya ba wa Dawuda ɗa mai hikima yā yi mulki a bisa wannan al’umma mai girma.”

⁸ Sai Hiram ya aike wa Solomon da kalmomin nan,

“Na sami sakon da ka aika mini, zan kuma yi duk abin da kake so ta wurin tanada kataka al’ul da na fir. ⁹ Ma’aikatana za su gangara da su daga Lebanon zuwa bakin teku. Zan sa a ɗaɗaɗaura su su bi ruwan teku daga Lebanon zuwa bakin Bahar Rum da za ka nuna mini. A can zan kunce maka su, sa’an nan ka kwashe.

Kai kuma za ka biya bukatata ta wurin tanadin abinci wa gidana.”

¹⁰ A haka Hiram ya ci gaba da aika wa Solomon al’ul da kuma fir da yake bukata. ¹¹ Solomon kuma ya ba wa Hiram mudu gari dubu ashirin na alkama a matsayin abinci domin gidansa, ya kara da garwa dubu ashirin na taccen man zaitun. Solomon ya ci gaba da yin haka ga Hiram, shekara-shekara. ¹² UBANGIJI ya ba wa Solomon hikima, kamar yadda ya yi masa alkawari. Dangantakar zaman lafiya ta kasance tsakanin Hiram da Solomon, su biyun suka yi yarjejeniya.

¹³ Sarki Solomon ya d’ebi ma’aikata daga dukan Isra’ila, su dubu talatin. ¹⁴ Ya riƙa aika su dubu goma-goma zuwa Lebanon kowane wata, saboda su yi wata d’aya a Lebanon, watanni biyu kuma a gida. Adoniram ne ya lura da aikin gandun. ¹⁵ Solomon ya kasance da ‘yan d’auko guda dubu saba’in da masu yankan duwatsu guda dubu tamanin a cikin tuddai, ¹⁶ ya kuma kasance da shugabanni dubu uku da d’ari uku wafanda suke lura da aikin, su ne kuma suke bi da ma’aikatan. ¹⁷ Bisa ga umarnin sarki sai suka cire manyan duwatsu masu kyau don a tanada tushen duwatsun da aka gyara domin haikalin daga wurin haƙar duwatsun. ¹⁸ Gwanayen Solomon da na Hiram da kuma mutanen Gebal*, su suka yanka, suka kuma shirya katako da dutse don ginin haikali.

* **5:18** Wato, Baibilos.

6

Solomon ya gina haikali

¹ A shekara ta ɗari huɗu da tamani bayan fitowar Isra'ilawa daga Masar, a shekara ta huɗu ta mulkin Solomon a bisa Isra'ila, a watan Zif, wata na biyu, Solomon ya fara gina haikalin UBANGIJI.

² Haikalin da Sarki Solomon ya gina wa UBANGIJI, tsawonsa kamu sittin, fāɗinsa kamu ashirin, tsayinsa kuma kamu talatin ne.

³ Shirayin da yake a gaban ainihin zauren haikalin, ya kara faɗin haikalin da kamu ashirin, ya kuma nausa daga gaban haikalin kamu goma.

⁴ Ya yi tagogin da suka fi fāɗi daga ciki fiye da waje a haikalin.

⁵ A jikin bangayen babban zaure da kuma cikin wuri mai tsarki, ya gina ɗakuna kewaye da ginin, inda akwai ɗakuna a gefe. ⁶ Fāɗin ɗakunan kasa, kamu biyar ne, fāɗin ɗakunan tsakiya, kamu shida ne, fāɗin ɗakunan hawa na uku kuwa, kamu bakwai ne. Ya yi bangaye kewaye a waje da haikalin don kada a sa wani abu a bangayen haikali.

⁷ A yin ginin haikalin, duwatsun da aka fafe ne kadai daga wurin fafe duwatsu aka yi amfani da su, ba a ji karar guduma ko gizago, ko wani abin da aka yi da karfe a wurin ginin haikali yayinda ake gina shi ba.

⁸ Kofar zuwa ɗakunan kasa tana gefen kudu na haikalin; akwai mata kai da suka bi zuwa hawa na tsakiya, daga can kuma matakan sun wuce zuwa hawa na uku. ⁹ A haka ya gina haikalin ya kuma gama shi, ya jinke shi da

manyan katakai da kuma katakan al'ul. ¹⁰ Ya kuma gina d'akunan gefe duka a gefen haikalin. Tsayin kowanne, kamu biyar ne, aka hada su da haikalin da manyan katakan al'ul.

¹¹ Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Solomon ta ce, ¹² "Game da wannan haikalin da kake ginawa, in ka bi ka'idodina, ka cika farillaina, ka kiyaye dukan umarnaina, ka kuma yi biyayya da su, zan cika alkawarin da na yi wa mahaifinka Dawuda ta wurinka. ¹³ Zan kuma zauna a cikin Isra'ilawa, ba kuwa zan taɓa rabuwa da su ba."

¹⁴ Saboda haka Solomon ya gina haikalin ya kuma gama shi.

(2 Tarihi 3.8-14)

¹⁵ Ya rufe bangon ciki da katakan itacen al'ul tun daga kasa har zuwa sama, ya kuma rufe daben da katakan itacen fir. ¹⁶ Ya gina Wuri Mafi Tsarki na can ciki, ya gina shi a can kuryar haikalin. Tsayinsa kamu ashirin ne, an manne masa katakan itacen al'ul tun daga kasa har zuwa sama. ¹⁷ Tsawon babban zaure a gaban wannan d'aki, kamu arba'in ne. ¹⁸ An yi wa katakan itacen al'ul na cikin haikalin zane mai fasalin gora da na budaddun furanni. An rufe bangon ciki duka da itacen al'ul, har ba a ganin duwatsun ginin.

¹⁹ Ya shirya wuri mai tsarki na ciki can cikin haikali don ya sa akwatin alkawarin UBANGIJI a can. ²⁰ Tsawon wuri mai tsarki na ciki kamu ashirin, fadin kamu ashirin, tsayin kuma kamu ashirin. Ya dalaye cikin da zinariya zalla, ya kuma dalaye bagade al'ul din. ²¹ Solomon ya rufe cikin haikalin da zinariya zalla, ya kuma

gifta sarkokin zinariya a gaban wuri mai tsarki na ciki, wanda aka dalaye da zinariya. ²² Haka ya dalaye dukan cikin da zinariya. Ya kuma dalaye bagade na cikin wuri mai tsarki da zinariya.

²³ A wuri mai tsarki na can ciki, ya yi kerubobi biyu na itacen zaitun, kowanne mai tsayi kamu goma. ²⁴ Fiffike ɗaya na kerub na fari tsawonsa kamu biyar ne, ɗayan fiffike kuma kamu biyar, kamu goma daga karshen fiffike zuwa karshen fiffike. ²⁵ Kerub na biyun shi ma kamu goma ne, gama kerubobi biyun sun yi kama da juna a girma da kuma siffa. ²⁶ Tsayin kowane kerub kamu goma ne. ²⁷ Ya ajiye kerubobin a ɗaki na can cikin haikalin, da fikafikansu a buɗe. Fiffiken kerub ɗaya ya taɓa bango guda, yayinda fiffiken ɗayan ya taɓa ɗayan bangon, kuma fikafikansu sun taɓa juna a tsakiyar ɗakin. ²⁸ Ya dalaye kerubobin da zinariya.

²⁹ A bangaye kewaye da haikali, a ɗakuna ciki da waje, ya zāzzāna kerubobi, itatuwan dabino, da furanni buɗaɗɗu. ³⁰ Ya kuma rufe kasan ɗakuna ciki da wajen haikali da zinariya.

³¹ Don kofar shiga wuri mai tsarki na ciki kuwa, ya yi kofofin katakon zaitun da madogarai masu gefe biyar. ³² A kan kofofin katakon zaitun kuwa ya zāzzāna kerubobi, itatuwa dabino, da furanni buɗaɗɗu, ya kuma dalaye kerubobin, da kuma itatuwan dabinon da zinariya. ³³ Haka ma ya yi madogarai masu gefe huɗu na katakon zaitun don kofar shiga zuwa babban zaure. ³⁴ Ya yi kofofi biyu na itacen fir, kowanne yana da shafi biyu da suke juyewa a madaurai. ³⁵ Ya

zāzzāna kerubobi, itatuwan dabino, da kuma furanni budad̄du a kansu, ya kuma dalaye su da zinariyar da aka buga daidai a kan sassaka.

³⁶ Ya kuma gina filin ciki da sassakaƙkun duwatsu, jeri uku, da jeri ɗaya na katakan itacen al'ul.

³⁷ An kafa tushen haikalin UBANGIJI a shekara ta huɗu, a watan Zif. ³⁸ A shekara ta goma sha ɗaya, a watan Bul, wata na takwas ke nan, aka gama haikalin daidai yadda aka tsara shi bisa ga fasalinsa. Solomon ya ɗauki shekara bakwai yana ginin haikalin.

7

Solomon ya gina fadarsa

¹ Ya ɗauki Solomon shekaru goma sha uku kafin yā gama gina fadarsa. ² Ya gina fadarsa mai suna Kurmin Lebanon, tsawonsa kamu ɗari, fāɗinsa kamu hamsin, tsayinsa kuma kamu talatin, a bisa jeri huɗu na ginshikan itacen al'ul, aka shimfiɗa katakan itacen al'ul a bisa ginshikan. ³ Aka yi rufin da al'ul bisa ginshikan da suke bisa ginshikai arba'in da biyar, goma sha biya a kowane jeri. ⁴ Aka kuma yi tagogi masu sandunan ƙarfe, jeri uku, kowace taga tana ɗaura da 'yar'uwarta, har jeri uku. ⁵ Dukan kofofin da madogaransu murabba'i ne, taga kuma tana ɗaura da 'yar'uwarta har jeri uku.

⁶ Ya yi babban zaure mai ginshikai, tsawonsa kamu hamsin, fāɗinsa kuwa kamu talatin. A gabansa kuwa akwai shirayi, kuma a gaban wannan shirayi akwai ginshikai da kuma rufin da yake a shimfiɗe.

⁷ Ya kuma gina shirayi ta sarauta, da ya kira Zauren Adalci, inda zai rika yin shari'a, ya kuma rufe dukan dabensa da itacen al'ul daga kasa har sama. ⁸ A fadar da zai zauna kuwa, wadda aka gina a can baya, ya yi ta da irin fasali guda. Solomon ya kuma yi wata fada kamar wannan zaure domin 'yar Fir'auna, wadda ya auro.

⁹ Dukan wadannan gine-gine, daga waje zuwa babban fili, da kuma daga tushen zuwa rufin, an yi su da duwatsun da aka yanka, aka kuma gyara da zarto a fuskokinsu na ciki da waje. ¹⁰ Aka kafa tushen da manyan duwatsu masu kyau, tsayin wadansunsu ya kai kamu goma, wadansu kuma kamu takwas. ¹¹ A can bisa akwai duwatsu masu tsada da aka yayyanka bisa ga ma'auni, da kuma ginshikan al'ul. ¹² An kewaye babban filin da katanga da jerin uku-uku na duwatsun da aka gyara, da kuma jeri guda na gyararren al'ul, kamar yadda aka yi na filin cikin haikalin UBANGIJI da shirayinsa.

Kayan haikali

(2 Tarihi 3.15-17; 4.1-10)

¹³ Sarki Solomon ya aika zuwa Taya aka kuma kawo Huram, ¹⁴ wanda mahaifiyarsa gwauruwa ce daga kabilar Naftali, wanda kuma mahaifinsa mutumin Taya ne, shi Huram, gwani ne a aikin tagulla. Huram gwani ne sosai kuma ya saba da yin kowane irin aikin tagulla. Sai ya zo wurin Sarki Solomon ya kuma yi dukan aikin da aka sa shi.

¹⁵ Ya yi ginshikan tagulla, kowanne tsayinsa kamu goma sha takwas, ya kuma yi guru mai

kamu goma sha biyu, kewaye da shi. ¹⁶ Ya yi dajiyoyi biyu na zubin tagulla don yā sa a bisa ginshikai; kowace dajiya tsayinta kamu biyar ne. ¹⁷ Aka yi yanar tukakƙun sarkoki aka dāura dajiyoyin a bisa ginshikai guda bakwai don kowace dajiya. ¹⁸ Ya yi rumman jeri biyu kewaye da kowace yanar don yā yi adon dajiyoyin a bisa ginshikan. Haka kuma ya yi wa dāya dajiyar. ¹⁹ Dajiyoyin da suke a bisa ginshikan a shirayi suna da fasalin furen bi-rana, tsayinsu kamu hudu-hudu ne. ²⁰ A inda kan ginshikin ya budu kamar kwanon, sama da zāne-zānen sarkar, an yi zāne-zānen rumman wajen dāri biyu, layi-layi kewaye da kawunan ginshikan nan. ²¹ Ya ta da ginshikai a shirayin haikali. Ya ba wa ginshiki na wajen kudu sunan Yakin,* na wajen arewa kuma ya kira Bowaz.† ²² Dajiyoyin da suke a bisa suna da fasalin bi-rana ne. Ta haka aka gama aiki a kan ginshikan.

²³ Sai Huram ya yi wani katon kwanon na karfen tagulla, da ya kira Teku. Zurfin kwanon nan kamu bakwai da rabi, fādinsa kamu goma sha biyar, da'irarsa kuma kamu talatin ne. ²⁴ A kewayen bakin katon kwanon akwai layi biyu na siffofin goran karfen tagulla, akwai gora shida cikin kowane kafa. An yi zubinsu haƙe da kwanon nan da kira Teku.

²⁵ Kwanon ya tsaya a kan siffofin bijimai goma sha biyu, uku suna fuskantar arewa, uku suna fuskantar yamma, uku suna fuskantar kudu,

* **7:21** Yakin mai yiwuwa yana nufin ya kafa. † **7:21** Bowaz mai yiwuwa yana nufin a cikinsa akwai karfi.

sa'an nan uku suna fuskantar gabas. Kwanon da ya kira Teku ya zauna a kansu, gindin siffofin bijimai goma sha biyun nan suna wajen tsakiya. ²⁶ Kaurin kwanon ya kai tafi hannu, kuma da'iransa ya yi kamar da'iran kwaf, kamar biranar da ta buɗe. Wannan kwanon da aka kira Teku yakan ci garwa dubu biyu.

²⁷ Ya kuma yi dakalai guda goma na tagulla da ake iya matsar da su; kowane tsawonsa kamu huɗu ne, fāɗinsa kamu huɗu, tsayinsa kuma kamu uku. ²⁸ Ga yadda aka yi dakalan, dakalan suna da ɓangarori haɗe da mahadai. ²⁹ A bisa sassan tsakanin mahadan, akwai siffofin zakoki, bijimai da kuma kerubobi, suna a kan mahadan su ma. A sama da kuma kasan siffofin zakokin da na bijiman kuwa akwai hotunan furanni. ³⁰ Kowane dakali yana da kafa huɗu na tagulla kamar na keken yaƙi, da sandunan tagulla don sa kwanon nan da aka kira Teku. A kusurwoyin akwai abubuwan zubi don riƙe kwanon. An zāna furanni a kowane gefensu. ³¹ A dakalin daga ciki, akwai bakin da yake da'ira, mai zurfi kamun guda. Bakin da'irar ne, yana da zāne-zānensa da ya kai kamu ɗaya da rabi. Kusa da bakin akwai zāne-zāne. Sassan dakalin murabba'i ne, ba da'ira ba ne. ³² Kafafu huɗun suna a karkashin ɓangarorin, aka kuma haɗa gindin kafafun keken da dakalin. Tsayin kowace kafa kamu ɗaya da rabi ne. ³³ An yi kafafun kamar kafafun keken yaƙi ne; gindin, da'irar, gyaffan da kuma cibiyar duk an yi su da karfe ne.

³⁴ Kowane dakali yana da hannuwa huɗu,

ɗaya a kowane gefe, da yake nausawa daga dakalin. ³⁵ A bisa dakalin akwai da'irar da ta yi kamar gammo mai zurfi kamar rabin kamu‡. Abubuwan da suke rikewa da kuma sassan, an haɗa su da bisa dakalin. ³⁶ Ya zāna siffon kerubobi, zakoki da itatuwan dabino a saman abubuwan rikewa da kuma a kan bangarorin, a kowane abin da ya ga akwai ɗan fili, ya zāna furanni. ³⁷ Haka ya yi dakalai goma. Duk an yi zubinsu iri ɗaya ne, girmansu da fasalinsu kuma iri ɗaya.

³⁸ Sa'an nan ya yi kwanoni goma na tag-ulla, kowane yana cin garwa arba'in, kuma kamu huɗu daga wannan zuwa wancan, kowane dakali yana da daro ɗaya. ³⁹ Ya sa dakalai biyar a gefen kudu na haikali, biyar kuma a arewa. Ya sa kwanon a gefen kudu, a gefen kudu maso gabas na haikalin. ⁴⁰ Ya kuma yi kwanoni da manyan cokula da kuma kwanonin yayyafawa.

(2 Tarihi 4.11–5.1)

Ta haka Hiram ya gama dukan aikin da ya yi wa Sarki Solomon a haikalin UBANGIJI.

- ⁴¹ Ya yi ginshikai biyun;
dajiyoyi biyu masu fasalin kwano a kan ginshikan;
ya yi yanar kashi biyu wa dajiyoyi masu fasalin kwano guda biyu a kan ginshikai;
⁴² ya yi rumman guda ɗari huɗu na sashi yanar biyun (jeri biyu na rumman don kowace yanar, yana adon dajiyoyi masu fasalin kwano a kan ginshikai);

‡ 7:35 Wato, kamar inci 9 ko kuma kamar sentimita 23

- ⁴³ ya yi dakalai goma da kwanoninsu goma;
⁴⁴ ya yi kwanon da ya kira Teku, da bijimai
 goma sha biyu a farkashinsa;
⁴⁵ ya yi tukwane, manyan cokula da kwanonin
 yayyafawa.

Dukan waƙannan abubuwan da Hiram ya yi wa Sarki Solomon saboda haikalin UBANGIJI, an dalaye su da tagulla. ⁴⁶ Sarki ya sa aka yi zubi a abin yin tubalin laka a filin Urdun, tsakanin Sukkot da Zaretan. ⁴⁷ Solomon ya bar dukan waƙannan abubuwa ba tare da an auna su ba, domin sun yi yawa sosai; ba a san nauyin tagullar ba.

⁴⁸ Solomon ya kuma yi dukan kayayyakin da suke cikin haikalin UBANGIJI.

- Ya yi bagaden zinariya;
 teburin zinariya, inda ake ajiye burodin Karsancewa;
⁴⁹ ya yi alkukai na zinariya zalla (Biyar a dama, biyar kuma a hagu, a gaban wuri mai tsarki na can cikin);
 ya yi zāne-zānen furannin zinariya da fitilu da kuma arautaki;
⁵⁰ ya yi kwanonin zinariya zalla, hantsuka, kwanonin yayyafawa, kwanoni, da kuma farantan wuta;
 ya yi wurin ajiye fitila na zinariya domin kofofi na dakin can ciki-ciki, da na kofofin Wuri Mafi Tsarki, da kuma domin kofofin babban zauren haikali.

⁵¹ Sa'ad da aka gama aikin da Sarki Solomon sa a yi domin haikalin UBANGIJI, sai ya kawo kayayyakin da mahaifinsa Dawuda ya keɓe, azurfa da zinariya da kayayyaki, ya sa su a ma'ajin haikalin UBANGIJI.

8

An kawo akwatin alkawari a haikali (2 Tarihi 5.2-6.2)

¹ Sai Sarki Solomon ya tattara dattawan Urushalima a gabansa, da dukan shugabannin kabilu, da shugabannin iyalan Isra'ilawa, domin su kawo akwatin alkawarin UBANGIJI daga Sihiyona, Birnin Dawuda. ² Dukan mutanen Isra'ila suka tattaru a gaban Sarki Solomon a lokacin biki, a watan Etanim, wato, wata na bakwai.

³ Sa'ad da dukan dattawan Isra'ila suka iso, sai firistoci suka dauki akwatin alkawarin, ⁴ suka haura da akwatin alkawarin UBANGIJI da kuma Tentin Sujada, da dukan kayayyaki masu tsarkin da suke cikinsa. Firistoci da Lawiyawa suka dauko su, ⁵ sai Sarki Solomon da dukan taron Isra'ila da suka tattaru kewaye da shi a gaban akwatin alkawari, suka yi ta mika hadayar tumaki da bijimai masu yawa da ba a iya lissaftawa, ko kirgawa.

⁶ Sa'an nan firistoci suka kawo akwatin alkawarin UBANGIJI inda aka shirya masa, can ciki cikin haikali, a Wuri Mafi Tsarki, aka kuma sa shi a karkashin fikafikan kerubobin. ⁷ Kerubobin sun buɗe fikafikansu a bisa wurin da akwatin alkawarin yake, suka inuwartar da akwatin alkawarin da sandunan daukansu. ⁸ Wadannan sandunan sun yi tsawo har ana iya ganin bakinsu

daga Wuri Mai Tsarki a gaban wuri mai tsarki na can ciki, amma ba a iya ganinsu daga waje na Wuri Mai Tsarki ba. Suna nan kuwa a can har wa yau. ⁹ Ba kome a cikin akwatin alkawarin, sai dai alluna na dutse guda biyu wafanda Musa ya ajiye a ciki tun a Horeb, inda UBANGIJI ya yi alkawari da Isra'ilawa bayan sun fito Masar.

¹⁰ Sa'ad da firistoci suka janye daga Wuri Mai Tsarki, sai girgije ya cika haikalin UBANGIJI. ¹¹ Firistocin kuwa ba su iya yin hidimarsu ba saboda girgijen, gama d'aukakar UBANGIJI ta cika haikalinsa.

¹² Sai Solomon ya ce, "UBANGIJI ya ce zai zauna a gizagizai masu duhu; ¹³ ga shi na gina haikali mai daraja dominka, inda za ka zauna har abada."

(2 Tarihi 6.3-11)

¹⁴ Yayinda dukan taron Isra'ila suke tsattsaye a can, sai sarki ya juya ya albarkace su. ¹⁵ Sa'an nan ya ce,

"Ku yabi UBANGIJI, Allah na Isra'ila, wanda da hannunsa ya cika abin da ya yi alkawari da bakinsa ga mahaifina Dawuda. Gama ya ce, ¹⁶ 'Tun ran da na fitar da mutanena Isra'ila daga Masar, ban zabi wani birni a cikin wata kabilar Isra'ila a gina haikali domin Sunana yā kasance a can ba, amma na zabi Dawuda yā yi mulkin mutanena Isra'ila.'

¹⁷ "Mahaifina Dawuda ya yi niyya a cikin zu-ciyarsa yā gina haikali saboda Sunan UBANGIJI, Allah na Isra'ila. ¹⁸ Amma UBANGIJI ya ce wa mahaifina Dawuda, 'Saboda yana a zuciyarka ka gina haikali domin Sunana, ka yi daidai da

ka yi niyyar wannan a zuciyarka. ¹⁹ Duk da haka, ba kai ba ne za ka gina haikali, amma danka, wanda yake namanka da jininka, shi ne wanda zai gina haikali domin Sunana.’

²⁰ “UBANGIJI ya kiyaye alkawarin da ya yi. Na gāje Dawuda mahaifina, yanzu kuma ga shi na zauna a kujerar sarautar Isra’ila, kamar dai yadda UBANGIJI ya yi alkawari, na kuma gina haikali domin Sunan UBANGIJI, Allah na Isra’ila. ²¹ Na tanada wuri saboda akwatin alkawari, akwatin da ya kunshi alkawarin da UBANGIJI ya yi da kakanninmu sa’ad da ya fitar da su daga Masar.”

*Addu’ar Solomon ta mikawa
(2 Tarihi 6.12-42)*

²² Sai Solomon ya tsaya a gaban bagaden UBANGIJI, a gaban dukan taron Isra’ila, ya daga hannuwansa sama, ²³ ya ce,

“Ya UBANGIJI, Allah na Isra’ila, babu Allah kamar ka a sama can bisa, ko a kasa can karkashi, kai da kake kiyaye alkawarinka na kauna ga bayinka wafanda suke cin gaba a hanyarka da dukan zuciyarsu. ²⁴ Ka kiyaye alkawarinka da ka yi wa bawanka Dawuda mahaifina. Da bakinka ka yi alkawari, da hannunka kuma ka cika shi, yadda yake a yau.

²⁵ “Yanzu, ya UBANGIJI, Allah na Isra’ila, bari ka cika wa bawanka Dawuda mahaifina alkawaran da ka yi masa sa’ad da ka ce, ‘Ba za ka taɓa rasa wani da zai zauna a gabana a kan kujerar sarautar Isra’ila ba, in kawai ‘ya’yanka maza sun yi hankali cikin dukan abubuwan da suke yi, don su yi tafiya a gabana kamar

yadda ka yi.' ²⁶ Yanzu fa, ya Allah na Isra'ila, bari maganarka da ka yi wa bawanka Dawuda mahaifina tā cika.

²⁷ "Amma anya, Allah, za ka zauna a duniya? Sammai, har ma da saman sammai ba za tā iya riƙe ka ba, balle wannan haikalin da na gina! ²⁸ Duk da haka ka ji addu'ar bawanka da kuma rokonsa don jinkai, ya UBANGIJI Allahna. Ka ji kuka da addu'ar da bawanka yake yi a gabanka a wannan rana. ²⁹ Bari idanunka su buƙe, su fuskanci wannan haikali dare da rana, wannan wurin da ka ce, 'Sunana zai kasance a can,' saboda ka ji addu'ar bawanka in yana fuskantar wannan wuri. ³⁰ Ka ji rokon bawanka da kuma na mutanenka Isra'ila sa'ad da suka yi addu'a, suka fuskanci wannan wuri. Ka ji daga sama, mazauninka, kuma sa'ad da ka ji, ka gafarta.

³¹ "Sa'ad da mutum ya yi abin da ba daidai ba ga makwabcinsa, an kuma bukace shi yā yi rantsuwa, sai ya zo ya rantse a gaban bagade a cikin haikalin nan, ³² sai ka ji daga sama, ka kuma yi wani abu. Ka shari'anta tsakanin bayinka, ka hukunta mai laifi, ka mai da laifinsa a kansa, mai gaskiya kuma ka nuna shi marar laifi ne bisa ga gaskiyarsa.

³³ "Sa'ad da abokan gāba suka ci mutanenka Isra'ila a yaƙi saboda sun yi maka zunubi, sa'ad da kuma suka dawo gare ka don su furta sunanka, suna addu'a suna roko gare ka a wannan haikali, ³⁴ ka ji daga sama, ka gafarta zunubin mutanenka, ka kuma dawo da su kasar da ka ba wa kakanninsu.

³⁵ “Sa’ad da sammai sun kulle, babu kuma ruwan sama domin mutane sun yi maka zunubi, sa’ad da suka yi addu’a suna fuskantar wannan wuri, suka kuma furta sunanka, suka juye daga zunubinsu domin ka hore su, ³⁶ ka ji daga sama, ka kuma gafarta zunubin bayinka, mutanenka Isra’ila. Ka koya musu hanyar da ta dace ta rayuwa, ka kuma aika da ruwan sama a kasar da ka ba wa mutanenka gādo.

³⁷ “Sa’ad da yunwa ko annoba ta fāḍo a kasar, ko burtuntuna, ko fumfuna, ko fāri, ko tsutsa, ko kuwa abokan gāba sun yi musu kwanto, a wani daga cikin biranensu, duk wata cuta, ko ciwon da ya zo, ³⁸ in suka yi addu’a ko roko ta wurin wani daga cikin mutanenka Isra’ila, kowa ya san wahalar zuciyarsa, ya kuma buɗe hannuwansa yana fuskantar wannan haikali, ³⁹ sai ka ji daga sama, mazauninka. Ka gafarta, ka kuma yi wani abu. Ka yi da kowane mutum bisa ga dukan abin da ya yi, tun da yake ka san zuciyarsa (gama kai kafai ka san zukan dukan mutane), ⁴⁰ saboda su ji tsoronka a kowane lokacin da suke zaune a kasar da ka ba wa kakanninmu.

⁴¹ “Game da bako kuwa wanda shi ba na mutanenka Isra’ila ba, amma ya zo daga kasa mai nisa saboda sunanka, ⁴² gama mutane za su ji game da girman sunanka, da karfin hannunka, da kuma hannunka mai iko, sa’ad da ya zo, ya yi addu’a yana fuskantar wannan haikali, ⁴³ ka ji daga sama, mazauninka, ka kuma yi dukan abin da bakon ya tambaye

ka, saboda dukan mutanen duniya su san sunanka, su kuma ji tsoronka, kamar yadda mutanenka Isra'ila suke yi, bari kuma su san cewa wannan gidan da na gina, ya amsa Sunanka.

⁴⁴ “Sa’ad da mutanenka suka tafi yaki da abokan gābansu, a duk inda ka aike su, sa’ad da kuma suka yi addu’a ga UBANGIJI suna fuskantar birnin da ka zaɓa, da kuma haikalin da na gina domin Sunanka, ⁴⁵ ka ji addu’arsu da rokonsu daga sama, ka kuma biya musu bukatansu.

⁴⁶ “Sa’ad da suka yi maka zunubi, gama babu wanda ba ya zunubi, ka kuwa yi fushi da su, ka kuma ba da su ga abokin gāba, wanda ya kwashe su kamammu zuwa kasar, nesa ko kusa; ⁴⁷ in suka canja zuciyarsu a kasar da aka rike su kamammu, suka tuba, suka kuma roke ka a kasar wadanda suka ci su da yaki, suka ce, ‘Mun yi zunubi, mun yi abin da ba daidai ba, mun yi mugunta’; ⁴⁸ in sun juye gare ka da dukan zuciyarsu, da dukan ransu a kasar abokan gābansu wadanda suka kwashe kamammu, suka yi addu’a gare ka, suka fuskanci wajen kasar da ka ba wa kakanninsu, waje birnin da ka zaɓa, da kuma haikalin da na gina domin Sunanka; ⁴⁹ sai ka ji daga sama, mazauninka, ka ji addu’a da rokonsu, ka kuma biya musu bukatansu. ⁵⁰ Ka gafarta wa mutanenka, wadanda suka yi maka zunubi; ka gafarta dukan laifofin da suka yi maka, ka kuma sa wadanda suka ci su a yaki su ji tausayinsu. ⁵¹ Gama su mutanenka ne, abin

gādonka, waɗanda ka fitar daga Masar, daga tanderu mai narken karfe.

⁵² “Bari idanunka su buɗe ga rokon bawanka, ga rokon mutanenka Isra’ila, bari kuma ka saurare su sa’ad da suka yi kuka gare ka. ⁵³ Gama ka ware su daga dukan al’umman duniya su zama abin gādonka, kamar yadda aka furta ta wurin bawanka Musa sa’ad da kai, ya UBANGIJI Mai Iko Duka ka fitar da kakanninmu daga Masar.”

⁵⁴ Da Solomon ya gama dukan waɗannan addu’o’i da roke-roke ga UBANGIJI, sai ya tashi daga gaban bagaden UBANGIJI, inda ya durkusa da hannuwansa a buɗe waje sama. ⁵⁵ Ya tashi ya kuma albarkaci dukan taron Isra’ila da babbar murya, yana cewa,

⁵⁶ “Yabo ya tabbata ga UBANGIJI, wanda ya ba wa mutanensa hutu kamar dai yadda ya yi alkawari. Babu magana guda da ta kasa cika cikin dukan alkawaransa masu kyau da ya yi ta wurin bawansa Musa. ⁵⁷ Bari UBANGIJI Allah yā kasance tare da mu kamar yadda ya kasance da kakanninmu; kada yā taɓa rabu da mu, ko yā yashe mu. ⁵⁸ Bari yā juye zukanmu gare shi, don mu yi tafiya a cikin dukan hanyoyinsa, mu kuma kiyaye umarnansa, ka’idodinsa, da kuma farillan da ya ba wa kakanninmu. ⁵⁹ Bari kuma waɗannan kalmomina, waɗanda na yi addu’a a gaban UBANGIJI, su yi kusa da UBANGIJI Allahnmu, dare da rana, don yā biya bukatan bawansa da na mutanensa Isra’ila, bisa ga bukatan kowa, ⁶⁰ saboda dukan mutanen duniya su

san cewa UBANGIJI, shi ne Allah, babu kuma wani. ⁶¹ Amma dole ku mika zukatanku ga UBANGIJI Allahnmu, don ku rayu, ta wurin bin ka'idodinsa, ku kuma yi biyayya da umarnansa, kamar yadda kuke yi a wannan lokaci."

Kebewar haikali
(2 Tarihi 7.4-10)

⁶² Sai sarki da dukan Isra'ila, suka mika hadayu a gaban UBANGIJI. ⁶³ Solomon ya mika hadaya ta salama ga UBANGIJI, shanu dubu ashirin da biyu, tumaki da awaki dubu dari da dubu ashirin. Ta haka sarki da dukan Isra'ilawa suka kebe haikalin UBANGIJI.

⁶⁴ A wannan rana sarki ya tsarkake sashe na tsakiyar fili a gaban haikalin UBANGIJI, a can kuma ya mika hadaya ta konawa, hadaya ta gari, da kitsen hadaya ta salama, gama bagaden tagulla a gaban UBANGIJI ya yi kankanta sosai da za a mika hadayun konawa, hadayun hatsi, da kuma kitsen hadayun salama.

⁶⁵ Ta haka Solomon da dukan Isra'ila, wato, babban taro, suka yi bikin a lokacin. Mutane suka zo, tun daga Lebo Hamat har zuwa Rafin Masar. Suka yi biki a gaban UBANGIJI Allahnmu, kwana bakwai. Suka kuma kara kwana bakwai, kwanaki goma sha huɗu gaba ɗaya. ⁶⁶ A rana ta biye sai ya sallame mutane. Suka sa wa sarki albarka, sa'an nan suka watse zuwa gida, da farin ciki, da murna a zukatansu saboda kyawawan abubuwan da UBANGIJI ya yi domin bawansa Dawuda, da kuma mutanensa Isra'ila.

9

UBANGIJI ya bayyana ga Solomon (2 Tarihi 7.11-22)

¹ Sa'ad da Solomon ya gama ginin haikalin UBANGIJI da kuma fadan sarki, ya kuma yi dukan abin da yake so yā yi, ² sai UBANGIJI ya bayyana gare shi sau na biyu, kamar yadda ya bayyana masa a Gibeyon. ³ UBANGIJI ya ce masa,

“Na ji addu’arka da kuma rokon da ka yi a gabana; na tsarkake wannan haikali wanda ka gina, ta wurinsa Sunana zai kasance a can har abada. Idanuna da zuciyata kullum za su kasance a can.

⁴ “Kai kuwa, in ka yi tafiya a gabana da mutunci a zuci da kuma gaskiya, kamar yadda Dawuda mahaifinka ya yi, ka yi dukan abin da na umarta, ka kuma yi biyayya da ka’idodina da kuma dokokina, ⁵ zan kafa kujerar sarautarka a bisa Isra’ila har abada, kamar yadda na alkawarta wa Dawuda mahaifinka sa’ad da na ce, ‘Ba za ka taba rasa wani a kan kujerar sarautar Isra’ila ba.’

⁶ “Amma in kai, ko ‘ya’yanka maza, suka juye daga gare ni, ba ku kuma kiyaye umarnai da ka’idodin da na ba ku ba, kuka yi gaba, kuka bauta wa waɗansu alloli, kuka kuma yi musu sujada, ⁷ sai in yanke mutanen Isra’ila daga kasar da na ba su, in kuma fi wannan haikalin da na tsarkake domin Sunana. Isra’ila kuwa za tā zama abin gori da abin dariya a cikin dukan mutane. ⁸ Wannan haikali zai zama tarin juji. Duk wanda ya wuce ta hanyan nan kuwa zai ji tausayi, yā kuma yi tsaki yana

cewa, ‘Me ya sa UBANGIJI ya yi haka ga wannan kasa da kuma wannan haikali?’ ⁹ Mutane za su amsa su ce, ‘Saboda sun yashe UBANGIJI Allahnsu, wanda ya fitar da su daga Masar, suka rungumi waɗansu alloli, suna yin musu sujada, suna bauta musu ne, ya sa UBANGIJI ya kawo dukan masifan nan a kansu.’ ”

Waɗansu ayyukan Solomon
(2 Tarihi 8.1-18)

¹⁰ A ƙarshen shekaru ashirin da Solomon ya ɗauka yana gina haikalin UBANGIJI da fadan sarki, ¹¹ sai Sarki Solomon ya ba wa Hiram sarkin Taya garuruwa ashirin a yankin Galili, gama Hiram ya tanada masa da dukan katakai al’ul da na fir, da kuma zinariyar da ya bukaci domin aiki. ¹² Amma sa’ad da Hiram ya zo daga Taya don yã ga garuruwan da Solomon ya ba shi, sai bai ji daɗi ba. ¹³ Sai ya ce, “Wanda irin garuruwa ke nan ka ba ni, ɗan’uwana?” Saboda haka ya kira su Kasar Kabul*, sunan da suke da shi har wa yau. ¹⁴ Hiram kuwa ya aika wa sarki talenti 120† na zinariya.

¹⁵ Ga lissafin ma’aikatan gandun da Sarki Solomon ya ɗauka don ginin haikalin UBANGIJI, da fadarsa, da madogaran gini, da katangar Urushalima, da kuma Hazor Megiddo da Gezer. ¹⁶ (Fir’auna sarkin Masar ya kai wa Gezer hari, ya kuma ci ta da yaki. Ya sa mata wuta, ya kashe Kan’aniyawanta mazaunan wurin, ya kuma ba da ita a matsayin kyautar aure ga

* **9:13** Kabul ya yi kamar kalmar Ibraniyanci na abu marar amfani. † **9:14** Wato, kamar ton 4 da 1/2 ke nan

'yarsa, matar Solomon. ¹⁷ Solomon kuwa ya sāke gina Gezer.) Ya gina Bet-Horon ta Kwari, ¹⁸ da Ba'alat, da Tadmor a hamada, na cikin kasarsa. ¹⁹ Haka kuma ya gina dukan biranen ajiyarsa, da garuruwa domin kekunan yakinsa, da garuruwa domin dawakansa. Ya gina duk abin da ya so yā ginawa a Urushalima, da Lebanon, da kuma ko'ina a dukan yankin da ya yi mulki.

²⁰ Dukan Amoriyawa, da Hittiyawa, da Ferizziyawa, da Hiwiyawa da Yebusiyawan da suka ragu a kasar (wadanda ba Isra'ilawa ba ne), ²¹ wato, wadanda suka ragu a kasar, wadanda Isra'ilawa ba su iya hallakawa ba, su ne Solomon ya dauka su zama bayinsa don aikin gandun, kamar yadda yake har wa yau. ²² Amma Solomon bai mai da Isra'ilawa bayi ba; su ne mayakansa, shugabannin gwamnatinsa, dogarawansa, shugabannin sojojinsa, da shugabannin na kekunan yaki da mahayan kekunan yakinsa. ²³ Su ne kuma manyan shugabanni masu lura da ayyukan Solomon, su ne shugabanni 550 masu lura da mutanen da suke aiki.

²⁴ Bayan 'yar Fir'auna ta haura daga Birnin Dawuda zuwa fadan da Solomon ya gina mata, sai ya gina madogaran gini.

²⁵ Sau uku a shekara Solomon kan mika hadayun konawa da hadayun salama a kan bagaden da ya gina wa UBANGIJI, yana kone turare a gaban UBANGIJI haɗe da su, ta haka ya cika abin da ake bukata na haikali.

²⁶ Sarki Solomon ya kuma gina jiragen ruwa a Eziyon Geber, wadda take kusa da Elot a Edom, a bakin Jan Teku. ²⁷ Hiram kuwa ya aiki

mutanensa, masu tukan jirgin ruwa waɗanda suka san teku, don su yi hidima a jerin jiragen ruwa tare da mutanen Solomon. ²⁸ Suka tafi Ofir suka kuma dawo da talenti 420 na zinariya, wanda suka ba wa Sarki Solomon.

10

Sarauniyar Sheba ta ziyarci Solomon (2 Tarihi 9.1-12)

¹ Sa'ad da sarauniyar Sheba ta ji game da sunan da Solomon ya yi, da kuma dangantarsa da UBANGIJI, sai ta zo ta gwada shi da tambayoyi masu wuya. ² Ta iso Urushalima da tawaga mai yawa, tare da rakuma masu dauke da kayan yaji, da zinariya masu yawa, da duwatsu masu daraja. Ta zo wurin Solomon ta kuwa yi magana da shi game da dukan abin da take da shi a ranta. ³ Solomon ya amsa dukan tambayoyinta, ba abin da ya yi wa sarki wuyan bayyanawa mata. ⁴ Da sarauniya Sheba ta ga dukan hikimar Solomon da fadan da ya gina. ⁵ Da irin abincin da yake kan teburinsa, da irin zaman fadawansa, da irin rigunan masu hidimarsa, da irin masu shayarwarsa, da kuma hadayun konawar da yake yi a haikalin UBANGIJI, sai ta yi mamaki kwarai.

⁶ Ta ce wa sarki, "Labarin da na ji a kasata game da abin da ka yi da kuma hikimarka gaskiya ne. ⁷ Amma ban gaskata waɗannan abubuwa ba sai da na zo na gani da idanuna. Tabbatacce, ba a ma faɗa mini ko rabi ba. Gama cikin hikima da arziki, ka wuce labarin da na ji nesa ba kusa ba. ⁸ Abin farin ciki ne ga

mutanenka! Abin farin ciki ne ga fadawanka, wafanda suke cin gaba da tsayawa a gabanka suna kuma jin hikimarka! ⁹ Yabo ga UBANGIJI Allahnka, wanda ya ji dadinka, ya kuma sa ka a kujerar sarautar Isra'ila. UBANGIJI ya naɗa ka sarki saboda madawwamiyar kaunar wa Isra'ila, don ka yi shari'a da adalci."

¹⁰ Ta kuma ba sarki talenti 120 na zinariya, da kayan yaji masu yawa, da kuma duwatsu masu daraja. Ba a taɓa kawo kayan yaji da yawa haka kamar yadda sarauniyar Sheba ta ba wa Sarki Solomon ba.

¹¹ (Jiragen ruwan Hiram suka kawo zinariya daga Ofir. Daga can kuma suka kawo kaya masu yawa na katakon almug, da kuma duwatsu masu daraja. ¹² Sarki ya yi amfani da almug don yã yi kayan ado wa haikalin UBANGIJI da kuma don fadan sarki, don kuma yã yi molaye, da garayu saboda mawaka. Ba a taɓa yin jigilar katakon almug ko a gani irin yawan katakai haka ba har wa yau.)

(2 Tarihi 9.13-28)

¹³ Sarki Solomon ya ba wa sarauniyar Sheba dukan abin da take so, da kuma duk abin da ta nema, ban da abin da ya ba ta daga yalwar fadan sarki. Sa'an nan ta koma tare da tawagarta zuwa kasarta.

Daukakar Solomon

¹⁴ Nauyin zinariya da Solomon yake samun kowace shekara, talenti 666 ne. ¹⁵ Ban da haraji daga 'yan kasuwa, da fatake, da kuma daga dukan sarakunan Arabiya, da gwamnonin kasar.

¹⁶ Sarki Solomon ya yi manyan garkuwoyi d'ari biyu na zinariya. An yi kowace garkuwa da zinariya bekas d'ari shida. ¹⁷ Ya kuma yi kananan garkuwoyi d'ari uku na zinariya. An yi kowane garkuwa da zinariya minas uku. Ya sa su a cikin Fadar Kurmin Lebanon.

¹⁸ Sa'an nan sarki ya yi kujerar sarauta mai nauyin giram na hauren giwa, aka kuma dalaye ta da zinariya zalla. ¹⁹ Kujera sarautar ta kasance da mata kai shida, kuma bayanta tana da bisa mai kamannin gammo. A kowane gefen kujerar akwai wurin sa hannu, da kuma zaki tsaye kusa da kowannensu. ²⁰ Zakoki goma sha biyu suna tsaye a mata kai shida, daya a kowane gefen karshen mataki. Babu kasar da an taɓa gina irin wannan kujerar mulki. ²¹ Dukan kwaf Solomon zinariya ne, kuma dukan kayayyakin gida a Fadan da ake kira Kurmin Lebanon, zinariya ce zalla. Babu wani abin da aka yi da azurfa, domin ba a d'auki azurfa a bakin kome ba a zamanin Solomon. ²² Sarki yana da jerin jiragen ruwan kasuwanci* a teku, tare da jiragen ruwan Hiram. Sau daya kowace shekara uku jerin jiragen yakan dawo d'auke da zinariya, da azurfa, da hauren giwa, da birai marasa wutsiya, da kuma gogon biri.

²³ Sarki Solomon ya yi suna a wadata fiye da dukan sarakunan duniya. ²⁴ Dukan duniya ta nemi su zo wurin Solomon don su ji hikimar da Allah ya sa a zuciyarsa. ²⁵ Kowace shekara, kowa da ya zo wurinsa yakan kawo kyautai,

* **10:22** Da Ibraniyanci na jiragen Tarshish

kayayyakin azurfa da na zinariya, riguna, maka-mai, da kayan yaji, dawakai da alfadarai.

²⁶ Solomon ya tara kekunan yaƙi da dawakai; ya kasance da kekunan yaƙi dubu goma sha huɗu, da dawakai dubu goma sha biyu waɗanda ya ajiye a biranen kekunan yaƙi, ya kuma ajiye tare da shi a Urushalima. ²⁷ Sarki ya mai da azurfa barkatai a cikin Urushalima kamar duwatsu, al’ul kuma da yawa kamar itatuwan fir na jumaiza a gindin tuddai. ²⁸ An yi jigilar dawakan Solomon daga Masar† da kuma daga Kuye‡, ‘yan kasuwan fadan sarki sun sayo su daga Kuye. ²⁹ Suka yi jigilar kekunan yaƙi daga Masar a bakin shekel ɗari shida na azurfa, doki ɗaya kuma a kan ɗari da hamsin. Sun kuma yi jigilarsu suna sayarwa ga dukan sarakunan Hittiyawa da na Arameyawa.

11

Matan Solomon

¹ Sarki Solomon ya kaunaci bakin mata. Ban da ‘yar Fir’auna, ya auri Mowabawa, Ammonawa, mutanen Edom, Sidoniyawa da Hittiyawa. ² Sun fito daga al’ummai da UBANGIJI ya ce wa Isra’ilawa, “Kada ku yi aurayya da su, domin tabbatacce za su juye zukatanku zuwa ga waɗansu alloli.” Duk da haka Solomon ya manne musu, ya nace, yana kaunarsu. ³ Ya auri mata ɗari bakwai, haifaffun gidan sarauta, da kuma kwarkwarai ɗari uku. Matan nan

† **10:28** Mai yiwuwa Muzur, wani yanki a Silisiya; haka ma a aya 29. ‡ **10:28** Mai yiwuwa Silisiya

nasa suka karkatar da shi. ⁴ Yayinda Solomon yake tsufa, matansa suka juye zuciyarsa ga bin waƙansu alloli, zuciyarsa kuwa ba tā bi UBANGIJI Allahnsa ƙungum kamar yadda zuciyar Dawuda mahaifinsa ta kasance ba. ⁵ Ya bi Ashtarot, alliyar Sidoniyawa, da Molek*, allahn da aka hana na Ammonawa. ⁶ Saboda haka Solomon ya yi abin da yake mugu a gaban UBANGIJI. Bai bi UBANGIJI gaba ƙaya kamar yadda Dawuda mahaifinsa ya yi ba.

⁷ A kan tudu, gabas da Urushalima, Solomon ya gina masujada a can domin Kemosh, allahn da aka hana na Mowab, da Molek, allahn da aka hana na Ammonawa. ⁸ Ya yi haka domin dukan bakin matansa, waƙanda suka ƙone turare suka kuma miƙa hadayu ga allolinsu.

⁹ UBANGIJI ya yi fushi da Solomon domin zuciyarsa ya juye daga UBANGIJI, Allah na Isra'ila, wanda ya bayyana masa sau biyu. ¹⁰ Ko da yake ya hana Solomon bin waƙansu alloli, Solomon bai kiyaye umarnin UBANGIJI ba. ¹¹ Saboda haka UBANGIJI ya ce wa Solomon, “Da yake halinka ke nan, ba ka kuma kiyaye alkawarina, da ƙa'idodina da na umarce ka ba, tabbatacce zan yage masarautar daga gare ka, in ba da ita ga ƙaya daga cikin bayinka. ¹² Amma saboda Dawuda mahaifinka, ba zan yi haka a zamaninka ba. Zan yage ta daga hannun ƙanka. ¹³ Amma ba zan yage dukan masarautar daga gare shi ba, zan ba shi kabila ƙaya saboda Dawuda bawana, da kuma saboda Urushalima, wadda na zaba.”

* **11:5** Da Ibraniyanci Milkom; haka ma a aya 33.

Abokan gāban Solomon

¹⁴ Sai UBANGIJI ya tayar wa Solomon wani abokin gāba, mai suna Hadad, mutumin Edom daga gidan sarautar Edom. ¹⁵ A shekarun baya Dawuda ya ci Edom da yaki. Yowab, shugaban sojojinsa ya tafi can domin yā binne Isra'ilawa waƙanda suka mutu a yaki. Sa'ad da suke a can, sojojin Isra'ila suka kashe kowane da namiji a Edom. ¹⁶ Yowab da dukan Isra'ilawa suka zauna a can, wata shida, sai da suka hallaka dukan mutane a Edom. ¹⁷ Amma Hadad yana ɗan yaro a lokaci, wanda ya gudu zuwa Masar tare da shugabannin mutanen Edom waƙanda suka yi wa mahaiƙinsa hidima. ¹⁸ Suka taso daga Midiyan suka tafi Faran. Sa'an nan suka ɗauki mutane daga Faran suka tafi Masar, zuwa wurin Fir'auna wanda ya ba wa Hadad gida da kasa, ya kuma tanada masa da abinci.

¹⁹ Fir'auna ya ji daɗin Hadad har ya ba shi 'yar'umar matarsa, Sarauniya Tafenes, aure. ²⁰ 'Yar'umar Tafenes ta haifi masa ɗa wanda ya kira Genubat, wanda Tafenes ta yi renonsa a fadan sarki. A can, Genubat ya yi zama da 'ya'yan Fir'auna.

²¹ Yayinda yake a Masar, Hadad ya ji Dawuda ya huta tare da kakanninsa, ya kuma ji cewa Yowab shugaban mayaka ya mutu. Sai Hadad ya ce wa Fir'auna, "Bari in tafi, don in koma kasata."

²² Fir'auna ya tambaye shi, ya ce, "Me ka rasa a nan da kake so ka koma garinka?"

Ya ce, "Ba kome, amma ka dai bar ni in tafi!"

²³ Allah kuwa ya tayar wa Solomon wani abokin gāba, mai suna Rezon, ɗan Eliyada, wanda ya gudu daga maigidansa, Hadadezer sarkin Zoba. ²⁴ Rezon ya tattara mutane kewaye da shi, ya zama kuma shugaban 'yan tawaye sa'ad da Dawuda ya hallaka mayakan Zoba; 'yan tawayen suka tafi Damaskus, inda suka zauna, suka kuma yi mulki. ²⁵ Rezon ya zama babban abokin gāban Isra'ila cikin dukan kwanakin mulkin Solomon. Ya kara rikici a kan rikicin Hadad. Rezon ya fi mulkin Isra'ila da dukan ransa. Saboda haka Rezon ya yi mulki a Aram ya kuma fi jinin Isra'ila.

Yerobowam ya yi wa Solomon tawaye

²⁶ Haka ma Yerobowam, ɗan Nebat, shi ma ya yi wa sarki tawaye. Shi ɗaya ne daga shugabannin Solomon, shi mutumin Efraim ne daga Zereda, mahaifiyarsa kuwa gwauruwa ce, mai suna Zeruwa.

²⁷ Ga yadda ya tayar wa sarki Solomon. Sarki Solomon ya gina madogaran gini[†], ya ciccika wurare a katangar birnin Dawuda mahaifinsa da kasa. ²⁸ To, Yerobowam mutum ne mai fasaha. Sa'ad da Solomon ya ga yadda matashin yake aiki da himma, sai ya sa shi yā lura da dukan aikin gandu na gidan Yusuf.

²⁹ Da Yerobowam ya fita Urushalima, sai annabi Ahiya, mutumin Shilo ya tarar da shi a hanya. Lokacin kuwa Ahiya yana saye da sabuwar riga, ba kowa a filin sai su biyu kafai. ³⁰ Sai Ahiya ya kama sabuwar rigar da yake saye

[†] **11:27** Ko kuwa Millo

da ita ya yage ta gida goma sha biyu. ³¹ Sa'an nan ya ce wa Yerobowam, "Dauki gida goma wa kanka, gama abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila ya ce ke nan, 'Duba, zan yage masarauta daga hannun Solomon in ba ka kabilu goma. ³² Amma saboda bawana Dawuda da kuma birnin Urushalima, wadda na zaba daga dukan kabilan Isra'ila, zai sami kabila guda. ³³ Zan yi wannan domin sun yashe ni, suka kuma yi wa Ashtarot, alliyar Sidoniyawa, da Kemosh, allahn Mowabawa, da kuma Molek, allahn Ammonawa sujada, ba su yi tafiya a hanyoyina ba, ba su kuwa yi abin da yake daidai a idanuna ba, ba su kiyaye farillaina da dokokina kamar yadda Dawuda, mahaifin Solomon ya yi ba.

³⁴ " 'Amma ba zan dauki dukan masarautar daga hannun Solomon ba; na na'afa shi sarki, dukan kwanaki ransa saboda Dawuda bawana, wanda na zaba, wanda kuma ya kiyaye umarnai da farillaina. ³⁵ Zan dauke masarautar daga hannunwan dansa ne, in ba ka kabilu goma. ³⁶ Zan ba da daya ga dansa don kullum Dawuda bawana ya kasance da fitila a gabana a Urushalima, birnin da na zaba in sa Sunana. ³⁷ Amma fa, ga kai, zan dauke ka, za ka kuwa yi mulki bisa dukan abin da zuciyarka take so; za ka zama sarki a bisa Isra'ila. ³⁸ In ka aikata dukan abin da na umarce ka, ka yi tafiya a hanyoyina, ka kuma yi abin da yake daidai a idanuna ta wurin kiyaye farillaina da umarnaina, kamar yadda Dawuda bawana ya yi, zan kasance tare da kai. Zan gina maka masarauta mai dawwama kamar wadda na gina wa Dawuda, zan kuma ba da Isra'ila gare

ka. ³⁹ Zan kaskantar da zuriyar Dawuda saboda wannan, amma ba har abada ba.' ”

⁴⁰ Solomon ya yi kokari yã kashe Yerobowam, amma Yerobowam ya tsere zuwa Masar, zuwa wurin sarki Shishak, ya zauna a can sai bayan mutuwar Solomon.

Mutuwar Solomon
(2 Tarihi 9.29-31)

⁴¹ Game da sauran ayyukan mulkin Solomon, da dukan abubuwan da ya yi, da hikimar da ya nuna, an rubuta su a littafin tarihin Solomon.

⁴² Solomon ya yi mulki a Urushalima, a bisa dukan Isra'ila, shekaru arba'in. ⁴³ Sa'an nan ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi a birnin Dawuda mahaifinsa. Sai Rehobowam ñansa ya gaje shi a matsayin sarki.

12

Isra'ilawa sun yi wa Rehobowam tawaye
(2 Tarihi 10.1-19)

¹ Rehobowam ya tafi Shekem, gama dukan Isra'ila sun je can don su nada shi sarki. ² Sa'ad da Yerobowam ñan Nebat ya ji labari (gama har yanzu yana a Masar, inda ya gudu daga Sarki Solomon), sai ya dawo daga Masar. ³ Saboda haka mutane suka aika Yerobowam yã zo, sai shi da dukan taron Isra'ila suka tafi wurin Rehobowam, suka ce masa, ⁴ “Mahaifinka ya sa mana kaya mai nauyin gaske, amma yanzu ka sassauta wannan aiki mai zafi, da kuma kaya masu nauyin da ya sa a kanmu, mu kuwa za mu bauta maka.”

⁵ Rehobowam ya amsa, “Ku tafi, bayan kwana uku, ku dawo.” Sai mutane suka watse.

⁶ Sai Sarki Rehobowam ya nemi shawarar dattawa waƙanda suka yi wa mahaifinsa Solomon, hidima a kwanakinsa. Ya ce, “Wace shawara ce za ku ba ni don in amsa wa waƙannan mutane?”

⁷ Suka amsa, “In a yau za ka zama bawan waƙannan mutane, ka kuma yi musu hidima, ka ba su amsa mai kyau, kullum za su kasance bayinka.”

⁸ Amma Rehobowam ya ƙi shawarar da dattawan suka ba shi, sai ya nemi shawarar matasa waƙanda suka yi girma tare, waƙanda kuma suke masa hidima. ⁹ Ya tambaye su, “Mece ce shawararku? Yaya za mu amsa wa waƙannan mutane masu cewa, ‘Ka sassauta nauyin da mahaifinka ya sa a kanmu?’”

¹⁰ Matasan, waƙanda suka yi girma tare da shi, suka amsa, “Faɗa wa waƙannan mutanen da suka ce maka, ‘Mahaifinka ya sa kaya masu nauyi a kanmu, amma ka sassauta kayanka.’ Ka ce musu, ‘Karamin yatsana ya fi kugun tsohona kauri. ¹¹ Mahaifina ya sa muku kaya masu nauyi; ni zan ma sa su fi haka nauyi. Mahaifina ya hore ku da bulala; ni kuwa zan hore ku da kunamai.’”

¹² Bayan kwana uku, Yerobowam da dukan mutane suka dawo wurin Rehobowam yadda sarki ya faɗa, “Ku dawo gare ni cikin kwana uku.” ¹³ Sai Sarki ya amsa wa mutane da zafi. Yana ƙin shawarar da dattawa suka ba shi. ¹⁴ Ya bi shawarar matasa, ya ce, “Mahaifina ya sa muku kaya masu nauyi; ni zan ma sa su fi haka nauyi. Mahaifina ya hore ku da bulala; ni kuwa

zan hore ku da kunamai.” ¹⁵ Saboda haka sarki bai saurare mutane ba, gama wannan abin da ya faru daga wurin UBANGIJI ne, don a cika maganar UBANGIJI da ya yi wa Yerobowam dan Nebat ta wurin Ahiya, mutumin Shilo.

¹⁶ Da dukan Isra'ila suka ga sarki ya ki yā saurare su, sai suka amsa wa sarki,

“Ina ruwanmu da Dawuda!

Ai! Ba mu da gādo wurin dan Yesse.

Ya Isra'ila, kowa yā koma tentinsa!

Dawuda, sai ka lura da gidanka!”

Saboda haka Isra'ilawa suka watse zuwa gida.

¹⁷ Amma ga Isra'ilawan da suke zama a garuruwan Yahuda kuwa, Rehobowam ya ci gaba da mulki a kansu.

¹⁸ Sarki Rehobowam ya aiki Adoniram wanda yake shugaban aikin gandu, amma Isra'ila suka jajjefe shi da dutse har ya mutu. Sarki Rehobowam, ya sullale ya hau keken yakinsa ya tsere zuwa Urushalima. ¹⁹ Tun daga wannan ranar ne mutanen Isra'ila suka shiga gāba da gidan Dawuda har wa yau.

²⁰ Sa'ad da dukan Isra'ilawa suka ji Yerobowam ya dawo, sai suka aika, suka kira shi zuwa taro, suka kuma naɗa shi sarki bisa dukan Isra'ila. Kabila Yahuda kafai ta kasance mai biyayya ga gidan Dawuda.

(2 Tarihi 11.1-4)

²¹ Da Rehobowam ya isa Urushalima, ya tattara dukan gidan Yahuda da kabilar Benyamin, ya sami sun kai mayaka dubu da tamanin. Sai aka shirya don su yaƙi gidan Isra'ila, su kuma mayar da masarautar wa Rehobowam dan Solomon.

²² Amma waɗannan kalmomin Allah suka zo wa Shemahiya, mutumin Allah, cewa, ²³ “Faɗa wa Rehobowam ɗan Solomon, sarkin Yahuda, ka faɗa wa dukan gidan Yahuda da Benyamin, da kuma dukan sauran mutane, ²⁴ ‘Ga abin da UBANGIJI ya ce, “Kada ku haura don ku yi yaƙi da ‘yan’uwanku, Isra’ilawa. Ku koma gida, kowanenku, gama wannan aikina ne.” ’” Saboda haka suka yi biyayya da maganar UBANGIJI, suka sãke watse zuwa gida, yadda UBANGIJI ya umarta.

‘Yan marukan zinariya a Betel da Dan

²⁵ Sai Yerobowam ya ƙara gina Shekem a kasar tudu ta Efraim, ya zauna a can. Daga can ya tafi ya gina Fenuwel.

²⁶ Yerobowam ya yi tunani a ransa ya ce, “Mai yiwuwa mulkin yã koma gidan Dawuda. ²⁷ In waɗannan mutane sun riƙa haurawa don su miƙa haɗayu a haikalin UBANGIJI a Urushalima. Za su sãke nuna biyayya ga mai girma, Rehobowam, sarkin Yahuda. Za su kashe ni su kuma koma ga Sarki Rehobowam.”

²⁸ Bayan ya nemi shawara, sai sarki ya yi siffofin ‘yan maruka biyu na zinariya. Ya ce wa mutane, “Kun daɗe kuna haurawa zuwa can Urushalima. Ga allolinku, ya Isra’ila, waɗanda suka fitar da ku daga kasar Masar.” ²⁹ Sai ya kafa ɗaya a Betel, ɗaya kuma a Dan. ³⁰ Wannan ya zama zunubi, gama mutane suna tafiya yin wa wannan da yake a Betel sujada, su kuma je har Dan don su yi wa ɗayan sujada.

³¹ Yerobowam ya gina masujadai da suke kan tuddai, ya kuma naɗa firistoci barkatai daga cikin mutanen da ba na zuriyar Lawi ba. ³² Ya

kafa biki a rana ta goma sha biyar ta watan takwas, kamar bikin da ake yi a Yahuda, ya kuma miƙa hadayu a bisa bagade. Ya yi haka a Betel, yana miƙa wa siffofin maruƙan da ya yi hadayu. A Betel kuma ya naɗa firistoci a wuraren tudun da ya yi. ³³ A rana ta goma sha biyar ta watan takwas, watan da ya zaɓa, ya miƙa hadayu a bisa bagaden da ya gina a Betel. Saboda haka ya kafa biki don Isra'ilawa, ya kuma haura zuwa bagade don yā miƙa hadayu.

13

Mutumin Allah daga Yahuda

¹ Bisa ga umarnin UBANGIJI, sai wani mutumin Allah ya zo daga Yahuda zuwa Betel, yayinda Yerobowam yake tsaye kusa da bagade don yā miƙa hadaya. ² Sai mutumin Allah ya tā da murya a kan bagade bisa ga umarnin UBANGIJI ya ce, "Ya bagade, bagade! UBANGIJI ya ce, 'Za a haifi ɗa mai suna Yosiya wa gidan Dawuda. A kanka zai miƙa firistoci na masujadai kan tuddai masu miƙa hadayu a nan, za a kuma kone kasesuwan mutane a kanka.'" ³ A wannan rana mutumin Allah ya ba da alama, "Ga alamar da UBANGIJI ya furta. Wannan bagade zai tsage yā rabu kashi biyu, tokar da yake a kansa za tā zuba a kasa."

⁴ Sa'ad da Yerobowam ya ji abin da mutumin Allah ya tā da murya ya faɗa game da bagaden Betel, sai ya miƙa hannunsa daga bagaden ya ce, "Ku kama shi!" Amma sai hannun da ya miƙa ya yankwane, har bai iya janye shi ba. ⁵ Haka ma, bagaden ya rabu, tokarsa kuma ya zuba, bisa

ga alamar da mutumin Allah ya bayar, ta wurin kalmar UBANGIJI.

⁶ Sai sarki ya ce wa mutumin Allah, “Ka roki UBANGIJI Allahnka, ka kuma yi addu’a domina don hannuna ya warke.” Saboda haka mutumin Allah ya yi roko ga UBANGIJI, hannun sarki kuwa ya warke, ya kuma zama kamar yadda yake a dā.

⁷ Sai sarki ya ce wa mutumin Allah, “Zo gida tare da ni, ka sami wani abu ka ci, zan kuwa yi maka kyauta.”

⁸ Amma mutumin Allah ya amsa wa sarki, “Ko da za ka ba rabin mallakarka, ba zan tafi tare da kai ba, ba kuwa zan ci abinci, ko in sha ruwa a can ba. ⁹ Gama an umarce ni ta wurin kalmar UBANGIJI, aka ce, ‘Kada ka ci abinci, ko ka sha ruwa, ko ka koma ta hanyar da ka zo.’ ” ¹⁰ Saboda haka ya dfauki wata hanya, bai kuwa koma ta hanyar da ya zo Betel ba.

¹¹ To, fa, akwai wani tsohon annabi yana zama a Betel, wanda ‘ya’yansa suka zo suka fada masa dukan abin da mutumin Allah ya yi a can, a ranar. Suka kuma fada wa mahaifinsu abin da ya fada wa sarki. ¹² Mahaifinsu ya tambaye su ya ce, “Wace hanya ce ya bi?” Sai ‘ya’yansa suka nuna masa hanya da mutumin Allah daga Yahuda ya bi. ¹³ Sai ya ce wa ‘ya’yansa, “Ku yi wa jakina shimfida.” Da suka yi wa jakin shimfida, sai ya hau. ¹⁴ Ya bi bayan mutumin Allah. Ya same shi yana zama a karkashin itace oak, sai ya tambaye shi ya ce, “Kai ne mutumin Allah wanda ya zo daga Yahuda?”

Ya amsa, “Ni ne.”

¹⁵ Saboda haka annabin ya ce masa, “Zo gida tare da ni ka ci abinci.”

¹⁶ Mutumin Allah ya ce, “Ba zan koma tare da kai ba, ko in ci abinci, ko in sha ruwa tare da kai a can ba. ¹⁷ An fadfa mini ta wurin maganar UBANGIJI, ‘Kada ka ci abinci, ko ka sha ruwa a can, ko ka koma ta hanyar da ka zo.’ ”

¹⁸ Sai annabin ya amsa, “Ni ma annabi ne, kamar ka. Kuma mala’ika ya ce mini ta wurin kalmar UBANGIJI, ‘Dawo da shi zuwa gidanka saboda yā ci abinci, yā kuma sha ruwa.’ ” (Amma yana masa karya ne.) ¹⁹ Sai mutumin Allah ya koma tare da shi ya kuma ci ya sha a gidansa.

²⁰ Yayinda suke zaune a teburi, sai maganar UBANGIJI ta zo wa tsohon annabin da ya dawo da mutumin Allah. ²¹ Sai tsohon annabin ya tā da murya wa mutumin Allah wanda ya zo daga Yahuda, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘Ka kazantar da maganar UBANGIJI, ba ka kuma kiyaye umarnin UBANGIJI Allahnka ba. ²² Ka dawo ka ci abinci, ka kuma sha ruwa a wurin da na fadfa maka kada ka ci, ko ka sha. Saboda haka ba za a binne jikinka a kabarin kakanninka ba.’ ”

²³ Sa’ad da mutumin Allah ya gama ci da sha, sai annabin da ya dawo da shi ya yi wa jakin mutumin Allah shimfiɗa. ²⁴ Yayinda yake kan hanyarsa, sai wani zaki ya sadu da shi ya kashe shi, aka kuma jefar da jikinsa a kan hanya, jakin da zakin suka tsaya kusa da gawar. ²⁵ Wadansu mutane masu wucewa suka ga an yar da gawar a can, zaki yana tsaye kusa da gawar, sai suka tafi

suka ba da labarin a birni inda tsohon annabin nan yake zama.

²⁶ Sa'ad da annabin da ya dawo da mutumin Allah ya ji, sai ya ce, "Mutumin Allah ne, wanda ya kazantar da maganar UBANGIJI. UBANGIJI ya bashe shi ga zaki, wanda ya yayyage shi ya kuma kashe shi, kamar yadda maganar UBANGIJI ta gargade shi."

²⁷ Sai annabin ya ce wa 'ya'yansa, "Ku yi wa jakina shimfida." Sai suka yi. ²⁸ Sai ya fita ya sami an jefar da gawar a hanya, jakin da zakin suna tsaye kusa da shi. Zakin bai ci gawar ko ya yayyage jakin ba. ²⁹ Saboda haka annabin ya dauki gawar mutumin Allah, ya shimfida shi a kan jaki, ya koma da shi cikin birninsa don ya yi makokinsa ya kuma binne shi. ³⁰ Sai ya kwantar da gawar a kabarinsa, suka yi makoki a kansa, ya kuma ce, "Ayya, abokina!"

³¹ Bayan an binne shi, sai ya ce wa 'ya'yansa, "Sa'ad da na mutu, ku binne ni a kabarin da aka binne mutumin Allah; ku kwantar da kasusuwana kusa da kasusuwansa. ³² Gama annabcin da ya yi ta maganar UBANGIJI gaba da bagaden da yake cikin Betel da kuma wuraren sujada a tuddan da suke a biranen Samariya, ba shakka zai cika."

³³ Har ma bayan wannan, Yerobowam bai canja daga mugayen hanyoyinsa ba, amma ya kara naɗa firistoci domin masujadai da suke kan tuddai daga kowane irin mutane. Duk wanda ya so ya zama firist sai ya naɗa shi don aiki a masujadai da suke kan tuddai. ³⁴ Wannan ne zunubin

gidan Yerobowam da ya kai ga fādfuwarsa da kuma hallakarsa daga fuskar duniya.

14

Annabcin Ahiya a kan Yerobowam

¹ A lokacin Ahiya, d’an Yerobowam ya kamu da ciwo, ² sai Yerobowam ya ce wa matarsa, “Ki tafi, ki bad da kama, don kada a gane ke a matsayin matar Yerobowam. Ki je Shilo. Annabi Ahiya yana a can, wannan wanda ya ce mini zan zama sarki a bisa wannan mutane. ³ Ki d’auki dunkulen burodi goma tare da ke, da waina, da tulun zuma, ki tafi wurinsa. Zai fafa miki abin da zai faru da yaron.” ⁴ Saboda haka matar Yerobowam ta yi abin da ya fafa, ta kuma tafi gidan Ahiya a Shilo.

Yanzu dai Ahiya ba ya gani; idanunsa sun tafi saboda tsufa. ⁵ Amma UBANGIJI ya ce wa Ahiya, “Matar Yerobowam tana zuwa tā tambaye ka game da d’anta, gama yana ciwo, za ka kuwa ba ta amsa kaza da kaza. Sa’ad da ta iso za tā yi kamar wata ce dabam.”

⁶ Saboda haka sa’ad da Ahiya ya ji motsin sawunta a kofa, sai ya ce, “Ki shigo, matar Yerobowam. Me ya sa kike yi kamar wata ce dabam? An aiko ni wurinki da labari marar dadi. ⁷ Je ki fafa wa Yerobowam cewa ga abin da UBANGIJI, Allah na Isra’ila ya ce, ‘Na tā da kai daga cikin mutane, na mai da kai shugaba a bisa mutanena Isra’ila. ⁸ Na yage mulki daga gidan Dawuda na ba da shi gare ka, amma ba ka zama kamar bawana Dawuda wanda ya kiyaye umarnaina ya kuma bi ni da dukan zuciyarsa,

yana yin abin da yake daidai kadai a idanuna ba. ⁹ Ka aikata mugunta fiye da dukan wafanda suka rayu kafin kai. Ka yi wa kanka wafansu alloli, gumakan da aka yi da karfe; ka tsokane ni na yi fushi, ka kuma juye mini baya.

¹⁰ “Saboda wannan, zan kawo masifa a gidan Yerobowam. Zan yanke kowane da na karshe a Isra’ila, bawa ko ’yantacce. Zan kone gidan Yerobowam kamar yadda mutum yakan kone juji, sai duk ya kone kurmus. ¹¹ Karnuka za su ci wafanda suka mutu na Yerobowam a cikin birni, kuma tsuntsayen sararin sama za su cinye wafanda suka mutu a jeji. Ni UBANGIJI na fada!’

¹² “Ke kuma, ki koma gida. Sa’ad da kika taka kafa a birninki, yaron zai mutu. ¹³ Dukan Isra’ila kuwa za su yi makoki dominsa. Shi ne kadai na Yerobowam wanda za a binne, domin shi ne kadai a gidan Yerobowam wanda UBANGIJI, Allah na Isra’ila ya sami wani dan abu mai kyau a kansa.

¹⁴ “UBANGIJI zai ta da wani sarki wa kansa a bisa Isra’ila wanda zai hallaka iyalin Yerobowam. Ko yanzu ma, wannan zai fara faruwa. ¹⁵ UBANGIJI kuma zai bugi Isra’ila, har ta zama kamar kyauro mai girgiza a bakin rafi. Zai tumbuke Isra’ila daga wannan kasa mai kyau da ya ba wa kakanninsu, ya watsar da su gaba da Kogin Yuferites domin sun tsokane UBANGIJI har ya yi fushi, ta wurin yin ginshikan Ashera. ¹⁶ Zai kuma ba da Isra’ila saboda zunuban da Yerobowam ya yi, da ya kuma sa Isra’ila suka yi.”

¹⁷ Sai matar Yerobowam ta tashi ta tafi, ta kuwa tafi Tirza. Nan da nan da ta taka madogarar kofar gidan, sai yaron ya mutu.

¹⁸ Suka binne shi, dukan Isra'ila kuwa suka yi makoki dominsa, yadda UBANGIJI ya fada ta wurin bawansa annabi Ahiya.

¹⁹ Sauran ayyukan sarautar Yerobowam, da yaƙe-yaƙensa, da yadda ya yi mulki, ba a ruƙuce suke a littafin tarihi na sarakunan Isra'ila ba?

²⁰ Ya yi mulki shekaru ashirin da biyu, sai ya huta tare da kakanninsa. Sai Nadab d'ansa ya gāje shi a matsayin sarki.

*Rehobowam sarkin Yahuda
(2 Tarihi 11.5-12.16)*

²¹ Rehobowam d'an Solomon ya zama sarki a Yahuda. Yana da shekara arba'in da d'aya sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki shekaru goma sha bakwai a Urushalima, birnin da UBANGIJI ya zaɓa daga cikin dukan kabilan Isra'ila don yā sa Sunansa. Sunan mahaifiyarsa Na'ama, ita mutuniyar Ammon ce.

²² Yahuda ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI. Ta wurin zunuban da suka yi, sun tā da fushin kishinsa fiye da yadda kakanninsu suka yi.

²³ Sun kuma kafa wa kansu masujadai da suke kan tuddai, da a kan keɓaɓɓun duwatsu, suka kuma gina ginshikan Ashera a kowane tudu, da kuma a farkashin kowane duhuwar itace. ²⁴ Har ma akwai maza karuwai na masujada. Mutane suka sa kansu ga yin kowane abin kyama na al'umman da UBANGIJI ya kora kafin Isra'ilawa.

²⁵ A shekara ta biyar ta Sarki Rehobowam, Shishak sarkin Masar ya kai wa Urushalima

yaki. ²⁶ Ya kwashe dukiyar haikalin UBANGIJI da kuma dukiyar fadan sarki. Ya dauki kome, har da dukan garkuwoyi na zinariya da Solomon ya yi. ²⁷ Saboda haka sarki Rehobowam ya yi garkuwoyin tagulla ya mayar da su. Ya kuma nada wafannan shugabannin matsara ya sa su aiki a kofar zuwa fadan sarki. ²⁸ Duk sa'ad da sarki ya tafi wurin haikalin UBANGIJI, matsara sukan rike garkuwoyinsu, daga baya kuma sai su mai da su dakin tsaro.

²⁹ Game da sauran ayyukan mulkin Rehobowam kuwa, da kuma dukan abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ³⁰ Aka ci gaba da yake-yake tsakanin Rehobowam da Yerobowam. ³¹ Sai Rehobowam ya huta da kakanninsa, aka kuma binne shi tare da su a Birnin Dawuda. Sunan mahaifiyarsa Na'ama, ita kuwa mutuniyar Ammon ce. Sai Abiyam* dansa ya gāje shi a matsayin sarki.

15

Abiya sarkin Yahuda (2 Tarihi 13.1-22)

¹ A shekara ta goma sha takwas ta mulkin Yerobowam dan Nebat, Abiyam ya zama sarkin Yahuda, ² ya kuma yi mulki a Urushalima shekara uku. Sunan mahaifiyarsa Ma'aka ne, 'yar Abisalom.

* **14:31** Wafansu rubuce-rubucen hannu na Ibraniyanci da Seftuwajin (duba kuma 2Tar 12.16); yawancin rubuce-rubucen hannu na Ibraniyanci suna da Abiya

³ Shi ma ya aikata dukan irin zunubai da tsohonso ya yi. Zuciyarsa ba tā bi UBANGIJI Allahnsa, kamar yadda zuciyar Dawuda kakansa ta yi ba. ⁴ Duk da haka, saboda Dawuda UBANGIJI Allahnsa ya ba shi fitila a Urushalima ta wurin ta da wani da ya gāje shi, ta wurinsa kuma Urushalima ta yi karfi. ⁵ Gama Dawuda ya yi abin da yake daidai a gaban UBANGIJI, bai kuma fasa kiyaye wani daga umarnan UBANGIJI ba dukan kwanakinsa, sai dai a batun Uriya mutumin Hitti.

⁶ Aka yi yaƙi tsakanin Rehobowam da Yerobowam a duk kwanakin Abiya. ⁷ Game da sauran ayyukan mulkin Abiyam kuwa, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. Aka yi yaƙi tsakanin Abiyam da Yerobowam. ⁸ Sai Abiyam ya huta tare da kakaninsa, aka kuma binne shi a Birnin Dawuda. Asa kuwa ya gāje shi a matsayin sarki.

*Asa sarkin Yahuda
(2 Tarihi 15.16–16.6,11-13)*

⁹ A shekara ta ashirin ta Yerobowam sarkin Isra'ila, Asa ya zama sarkin Yahuda, ¹⁰ ya yi mulki a Urushalima shekara arba'in da ɗaya. Sunan mahaifiya mahaifiyarsa, Ma'aka ne 'yar Abisalom.

¹¹ Asa ya yi abin da yake daidai a gaban UBANGIJI, kamar yadda kakansa Dawuda ya yi. ¹² Ya kori dukan maza karuwai na masujadai daga kasar, ya kuma yi waje da dukan gumakan da mahaifinsa ya yi. ¹³ Ya tube mahaifiya mahaifiyarsa Ma'aka daga matsayinta na mahaifiyar sarauniya, gama ta gina kazantaccen

ginshikin Ashera. Asa ya yanke ginshikin, ya kuma kone shi a Kwarin Kidron. ¹⁴ Ko da yake bai cire masujadai da suke kan tuddai ba, zuciyar Asa ta kasance da aminci d'ungum ga UBANGIJI dukan kwanakinsa. ¹⁵ Ya kawo azurfa da zinariya da kayayyakin da shi da mahaifinsa suka kebe a haikalin UBANGIJI.

¹⁶ Aka yi yaƙi tsakanin Asa da Ba'asha sarkin Isra'ila dukan kwanakin mulkinsu. ¹⁷ Ba'asha sarkin Isra'ila ya haura, ya yi yaƙi da Yahuda, ya kuma gina Rama don yã hana wani daga fita ko shiga yankin Asa, sarkin Yahuda.

¹⁸ Sai Asa ya d'auki dukan azurfa da kuma zinariyar da suka rage a ma'ajin haikalin UBANGIJI da kuma nasa fadan, ya ba da su ga wani shugabansa, ya kuma aika da su zuwa ga Ben-Hadad d'an Tabrimmon, d'an Heziyon, sarkin Aram, wanda yake mulki a Damaskus. ¹⁹ Ya ce, "Bari yarjejeniya ta kasance tsakanina da kai, kamar yadda ta kasance tsakanin mahaifina da mahaifinka. Duba, ina aika maka kyautai na azurfa da na zinariya. Yanzu fa sai ka janye yarjejeniyarka da Ba'asha sarkin Isra'ila, don yã janye daga gare ni."

²⁰ Ben-Hadad ya yarda da maganar Sarki Asa, ya kuma aika shugabannin sojojin mayakansa ya yi yaƙi da garuruwan Isra'ila. Ya kame Iyon, Dan, Abel-Bet-Ma'aka da dukan Kinneret, haƙe da Naftali. ²¹ Da Ba'asha ya ji haka, sai ya daina ginin Rama, ya janye zuwa Tirza. ²² Sai Sarki Asa ya ba da umarni ga dukan Yahuda, kuma babu wanda aka ware, kowa yã taimaka a kwashe duwatsu da katakan da Ba'asha yake amfani da

su daga Rama. Da duwatsu da katakan ne Sarki Asa ya gina Geba a Benyamin da kuma Mizfa.

²³ Game da sauran ayyukan mulkin Asa, dukan nasarorinsa, dukan abin da ya yi, da kuma biranen da ya gina, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. A tsufansa, sai kafafunsa suka kamu da cuta. ²⁴ Sai Asa ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi tare da su a birnin kakansa Dawuda. Sai Yehoshafat d'ansa ya gāje shi a matsayin sarki.

Nadab sarkin Isra'ila

²⁵ Nadab d'an Yerobowam ya zama sarkin Isra'ila a shekara ta biyu ta Asa sarkin Yahuda, ya kuma yi mulki a bisa Isra'ila shekara biyu.

²⁶ Ya yi mugunta a gaban UBANGIJI, yana tafiya a hanyoyin mahafinsa da kuma cikin zunubinsa, wanda ya sa Isra'ila suka yi.

²⁷ Ba'asha d'an Ahiya na gidan Issakar ya yi makarkashiya gāba da shi, ya buge shi a Gibbeton, a wani garin Filistiyawa, yayinda Nadab da dukan Isra'ila suke wa garin kwanto. ²⁸ Ba'asha ya kashe Nadab a shekara ta uku ta Asa sarkin Yahuda, ya kuma gāje shi a matsayin sarki.

²⁹ Nan da nan da ya fara mulki, sai ya kashe dukan iyalin Yerobowam. Bai bar wa Yerobowam wani da rai ba, amma ya hallaka su duka, bisa ga maganar UBANGIJI da ya ba wa bawansa Ahiya, mutumin Shilo. ³⁰ Wannan abu ya faru saboda zunuban da Yerobowam ya yi, ya kuma sa Isra'ila ya yi, kuma saboda ya tsokane UBANGIJI, Allah na Isra'ila, ya yi fushi.

³¹ Game da sauran ayyukan mulkin Nadab da kuma dukan abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ³² Aka yi yaƙi tsakanin Asa da Ba'asha sarkin Isra'ila dukan kwanakin mulkinsu.

Ba'asha sarkin Isra'ila

³³ A shekara ta uku ta Asa sarkin Yahuda, Ba'asha ɗan Ahiya ya zama sarkin dukan Isra'ila a Tirza, ya kuma yi sarauta shekara ashirin da hudu. ³⁴ Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, yana tafiya a hanyoyin Yerobowam da kuma cikin zunubinsa, wanda ya sa Isra'ila suka yi.

16

¹ Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Yehu ɗan Hanani game da Ba'asha, ² "Na ɗaga ka daga kura na mai da kai shugaban mutanena Isra'ila, amma ka yi tafiya a hanyoyin Yerobowam, ka kuma sa mutanena Isra'ila suka yi zunubi, ka tsokane ni na yi fushi ta wurin zunubansu. ³ Saboda haka ina gab da cinye Ba'asha da gidansa, zan kuma mai da gidanka kamar na Yerobowam ɗan Nebat. ⁴ Karnuka za su cinye waɗanda suke na Ba'asha da suka mutu a birni, tsuntsaye kuma za su cinye waɗanda suka mutu a jeji."

⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Ba'asha, abin da ya yi, da kuma nasarorinsa, an rubuta su cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ⁶ Ba'asha ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi a Tirza. Sai Ela ɗansa ya gāje shi a matsayin sarki.

⁷ Ban da haka, maganar UBANGIJI ta zo ta wurin annabi Yehu d'fan Hanani wa Ba'asha da gidansa, saboda dukan muguntar da ya aikata a gaban UBANGIJI, ya tsokane shi yã yi fushi ta wurin abubuwan da ya yi, da kuma zama kamar gidan Yerobowam, da kuma domin ya hallaka gidan Yerobowam.

Ela sarkin Isra'ila

⁸ A shekara ta ashirin da shida ta Asa sarkin Yahuda, Ela d'fan Ba'asha ya zama sarkin Isra'ila, ya kuma yi mulki a Tirza shekaru biyu.

⁹ Zimri, d'aya daga cikin shugabanni, wanda ya shugabanci rabin kekunan yakin Ela, ya yi makarkashiya a kansa. Ela yana a Tirza a lokacin, ya bugu a gidan Arza, sarkin fada a Tirza. ¹⁰ Zimri ya shiga, ya buge shi ya kashe a shekara ta ashirin da bakwai na Asa sarkin Yahuda. Sa'an nan ya gãje shi a matsayin sarki.

¹¹ Nan da nan sai ya fara mulki ya kuwa zauna a kujerar sarauta, ya kashe dukan iyalin Ba'asha. Bai bar namiji guda d'aya ba, ko dangi, ko aboki. ¹² Ta haka Zimri ya hallaka dukan iyalin Ba'asha, bisa ga maganar da UBANGIJI ya yi game da Ba'asha ta wurin annabi Yehu. ¹³ Wannan ya faru saboda dukan zunuban Ba'asha da waɗanda d'ansa Ela ya yi, da ya sa Isra'ila suka yi, har suka tsokane UBANGIJI, Allah na Isra'ila, yã yi fushi ta wurin gumakansu marasa amfani.

¹⁴ Game da sauran ayyukan mulkin Ela, da dukan abin da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

Zimri sarkin Isra'ila

15 A shekara ta ashirin da bakwai na Asa sarkin Yahuda, Zimri ya yi mulki a Tirza kwana bakwai. Mayaka suka yi sansani kusa da Gibbeton, wani garin Filistiyawa. 16 Sa'ad da Isra'ilawa a cikin sansani suka ji cewa Zimri ya yi makarkashiya a kan sarki, ya kuma kashe shi, sai suka yi shela, suka naɗa Omri, shugaban mayaka ya zama sarki a bisa Isra'ila, a wannan rana a cikin sansani. 17 Sai Omri da dukan Isra'ilawa suka janye daga Gibbeton, suka yi wa Tirza kwanto. 18 Da Zimri ya ga cewa an kame birnin, sai ya je ya shiga hasumiya fadan sarki ya sa wa fadan wuta wutar kuwa ta kone shi ya mutu. 19 Wannan ya faru saboda zunuban da ya yi, ya yi mugunta a gaban UBANGIJI ya kuma yi tafiya a hanyoyin Yerobowam da kuma cikin zunubin da Yerobowam ya yi da ya sa Isra'ila suka yi. 20 Game da sauran ayyukan mulkin Zimri, da tawayen da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila.

Omri sarkin Isra'ila

21 Sai mutanen Isra'ila suka rabu kashi biyu; rabi guda sun goyi bayan Tibni dan Ginat ya zama sarki, ɗayan rabin kuma sun goyi bayan Omri. 22 Amma mabiyar Omri suka nuna sun fi na Tibni dan Ginat karfi. Sai Tibni ya mutu, Omri kuwa ya zama sarki.

23 A shekara ta talatin da ɗaya na Asa sarkin Yahuda, Omri ya zama sarkin Isra'ila, ya kuma yi mulki shekara goma sha biyu, shekaru shida a Tirza. 24 Ya saya tudun Samariya daga Shemer, a bakin talentin biyu na azurfa, ya kuma gina

birni a kan tudun, ya kira shi Samariya, bayan Shemer, sunan mai tudun a dā.

²⁵ Amma Omri ya yi mugunta a gaban UBANGIJI, ya kuma yi zunubi fiye da dukan waƙanda suka kasance kafin shi. ²⁶ Ya yi tafiya a dukan hanyoyin Yerobowam ɗan Nebat da kuma cikin zunubinsa wanda ya sa Isra'ila suka yi, har suka tsokane UBANGIJI, Allah na Isra'ila yā yi fushi ta wurin gumakansu marasa amfani.

²⁷ Game da sauran ayyukan mulkin Omri, abin da ya yi, da kuma abubuwan da ya yi, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ²⁸ Omri ya huta tare da kakanninsa, aka kuma binne shi a Samariya. Sai Ahab ya gāje shi a matsayin sarki.

Ahab ya zama sarkin Isra'ila

²⁹ A shekara ta talatin da takwas ta Asa sarkin Yahuda, Ahab ɗan Omri ya zama sarkin Isra'ila, ya kuma yi mulki a Samariya a kan Isra'ila, shekara ashirin da biyu. ³⁰ Ahab ɗan Omri ya yi mugunta sosai a gaban UBANGIJI fiye da wani daga cikin waƙanda suka riga shi. ³¹ Bai zama masa wani abu mai wuya ba, yā yi zunuban Yerobowam ɗan Nebat, har ma ya auri Yezebel 'yar Etba'al sarkin Sidoniyawa, ya kuma fara bauta wa Ba'al, ya yi masa sujada. ³² Ya kafa bagade domin Ba'al a haikalin Ba'al da ya gina a Samariya. ³³ Ahab ya gina ginshikin Ashera, ya kuma aikata abubuwa masu yawa don yā tsokane UBANGIJI, Allah na Isra'ila yā yi fushi fiye da dukan sarakunan Isra'ila da suka riga shi.

³⁴ A lokaci Ahab ne, Hiyel mutumin Betel ya sāke gina Yeriko. Ya kafa tushensa a bakin ran ḏan farinsa Abiram, ya kuma kafa kofofinsa a bakin ran autansa Segub, bisa ga maganar UBANGIJI da ya yi ta wurin Yoshuwa ḏan Nun.

17

Iliya ya sanar cewa za a yi babban fari

¹ To, Iliya mutumin Tishbe, daga Tishbe a Gileyad, ya ce wa Ahab, “Muddin UBANGIJI, Allah na Isra’ila wanda nake bauta wa yana a raye, ba za a yi rafa ko ruwan sama a ’yan shekaru masu zuwa ba, sai ko na fada haka.”

Hankaki sun ciyar da Iliya

² Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Iliya, ta ce, ³ “Ka bar nan, ka nufi wajajen gabas, ka buya a Rafin Kerit, gabas da Urdun. ⁴ Za ka sha daga rafin, zan kuma umarci hankaki su ciyar da kai a can.”

⁵ Saboda haka sai Iliya ya yi abin da UBANGIJI ya fada masa. Ya tafi Rafin Kerit, gabas da Urdun, ya zauna a can. ⁶ Hankaki suka riƙa kawo masa abinci da nama, safe da yamma, ya kuma sha daga rafin.

Gwauruwa a Zarefat

⁷ Ana nan sai rafin ya bushe saboda ba a yi ruwan sama a kasar ba. ⁸ Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Iliya cewa, ⁹ “Je ka, nan take, zuwa Zarefat na Sidon, ka zauna a can. Na umarci wata gwauruwa a can ta ciyar da kai.” ¹⁰ Saboda haka sai ya tafi Zarefat. Sa’ad da ya isa kofar

gari, sai ga wata gwauruwa tana tattara 'yan itace. Sai ya kira ta, ya ce, "Ki kawo mini ɗan ruwa a tulu don in sha." ¹¹ Da ta kama hanya za ta tafi ta kawo, sai ya saƙe kiranta ya ce, "Ina roƙonki, ki kuma kawo mini ɗan abinci."

¹² Sai ta ce masa, "Na rantse da UBANGIJI Allahnka, ba ni da wani abinci, sai dai ɗan gari hannu guda a tulu, da kuma ɗan mai a kwalaba. Ina tattara 'yan itacen nan ne don in kai gida in yi abinci wa kaina da ɗana, don mu ci, mu mutu."

¹³ Iliya ya ce mata, "Kada ki ji tsoro. Ki tafi gida, ki yi yadda kika ce. Amma da farko ki yi mini 'yar wainar burodi daga abin da kike da shi ki kawo mini, sa'an nan ki yi wani abu wa kanki da kuma ɗanki. ¹⁴ Gama abin da UBANGIJI, Allah na Isra'ila ya ce, 'Tulun garin ba zai ƙare ba, kwalabar man kuma ba zai bushe ba sai ranar da UBANGIJI ya bayar da ruwan sama a kasar.'"

¹⁵ Sai ta tafi, ta yi yadda Iliya ya faɗa mata. Saboda haka aka kasance da abinci kowace rana wa Iliya da kuma don macen da iyalinta. ¹⁶ Gama tulun garin bai ƙare ba, kwalabar man kuma bai bushe ba, kamar yadda UBANGIJI ya faɗa wa Iliya.

¹⁷ Ana nan sai ɗan matan, wato, gwauruwan nan ya fara ciwo. Ciwon ya ƙara muni, daga ƙarshe sai ya daina numfashi. ¹⁸ Sai ta ce wa Iliya, "Mutumin Allah, yaya haka? Ka zo ne domin ka nuna wa Allah zunubaina, ka kuma jawo mutuwar ɗana?"

¹⁹ Iliya ya ce, "Ki mika mini ɗanki." Sai ya ɗauke shi daga hannuwanta, ya kai shi ɗakin

sama inda yake zama, ya kwantar da shi a gadonsa. ²⁰ Sa'an nan ya yi kuka ga UBANGIJI ya ce, "Ya UBANGIJI Allahna, don me ka kawo wannan masifa a kan gwauruwan nan? Kai ka ce in zauna tare da ita, ga shi yanzu danta ya mutu." ²¹ Sai ya kwanta, ya miƙe kansa a kan yaron sau uku, ya kuma yi kuka ga UBANGIJI ya ce, "Ya UBANGIJI Allahna, ka mai da ran yaron nan!"

²² UBANGIJI kuwa ya ji kukan Iliya, sai ran yaron ya dawo masa, ya kuma rayu. ²³ Iliya ya dƙauki yaron ya sauko da shi daga dƙakin sama zuwa cikin gida. Ya ba da shi ga mahaifiyarsa, ya ce, "Duba, dƙanki yana da rai!"

²⁴ Sai matar ta ce wa Iliya, "Yanzu na san cewa kai mutumin Allah ne, UBANGIJI kuma yana magana ta wurinka."

18

Iliya da Obadiya

¹ Bayan dogon lokaci, a cikin shekara ta uku, maganar UBANGIJI ta zo wa Iliya, ta ce, "Tafi, ka gabatar da kanka ga Ahab, zan kuwa aika da ruwan sama a kasar." ² Saboda haka Iliya ya tafi ya gabatar da kansa ga Ahab.

Yanzu dai yunwa ta tsananta a Samariya, ³ Ahab kuma ya aika a kawo Obadiya, sarkin fadansa (Obadiya dai cikakken mai gaskata da UBANGIJI ne. ⁴ Yayinda Yezebel tana kisan annabawan UBANGIJI, Obadiya ya dƙauki annabawa dƙari ya boye a kogwanni biyu, hamsin a kowanne, ya kuma tanada musu abinci da

kuma ruwa.) ⁵ Ahab ya ce wa Obadiya, “Ka ratsa kasar zuwa dukan mabulbulai da fadamu. Mai yiwuwa ka sami ciyawa mu ba dawakai da alfadarai don su rayu, don kada mu kashe dabbobinmu.” ⁶ Saboda haka suka raba kasar da za su ratsa, Ahab zai tafi gefe ɗaya, Obadiya kuma yā bi gefe ɗaya.

⁷ Yayinda Obadiya yana tafiya, sai Iliya ya sadu da shi. Obadiya ya gane shi, ya rusuna har kasa, ya ce, “Kai ne, shugabana, Iliya?”

⁸ Iliya ya amsa, ya ce, “I, je ka faɗa wa maigidanka cewa, ‘Iliya yana a nan.’ ”

⁹ Obadiya ya yi tambaya, “Me na yi da ba daidai ba, da kake miƙa bawanka ga Ahab don yā kashe? ¹⁰ Na rantse da UBANGIJI Allahnka, babu al’umma ko masarauta da mai girma sarki bai aika a nemo ka ba. In suka ce ba ka can, sai yā sa mulkin ko al’ummar su rantse, cewa ai, ba su same ka ba. ¹¹ Amma yanzu kana faɗa mini in tafi wurin mai girma in ce, ‘Iliya yana a nan.’ ¹² Ban san inda Ruhun UBANGIJI zai kai ka sa’ad da na bar ka ba. In na tafi na faɗa wa Ahab bai kuma same ka a nan ba, zai sa a kashe ni. Tuna fa, ni bawanka, na yi wa UBANGIJI sujada tun ina saurayi. ¹³ Ranka yā daɗe, ashe, ba a faɗa maka abin da na yi lokacin da Yezebel ta karkashe annabawan UBANGIJI ba? Yadda na boye annabawa ɗari, na sa su hamsin-hamsin a kogwanni biyu, na yi ta ba su abinci da ruwa. ¹⁴ Yanzu fa, kana ce in tafi wurin mai girma sarki, in ce, ‘Iliya yana a nan.’ Ai, zai kashe ni!”

¹⁵ Iliya ya ce, “Na rantse da UBANGIJI Maɗaukaki, wanda nake bauta wa, tabbatacce

zan gabatar da kaina ga Ahab a yau.”

Iliya a Dutsen Karmel

¹⁶ Saboda haka sai Obadiya ya tafi wurin Ahab ya fada masa, Ahab kuwa ya tafi wurin Iliya.

¹⁷ Sa’ad da Ahab ya ga Iliya, sai ya ce masa, “Kai ne wannan, kai mai tã-da-na-zaune-tsaye a Isra’ila?”

¹⁸ Iliya ya amsa, ya ce, “Ban tã-da-na-zaune-tsaye a Isra’ila ba. Amma kai da iyalin ma-haifinka, ku kuka tã-da-na-zaune-tsaye. Ka kyale umarnai UBANGIJI, ka bi Ba’al. ¹⁹ Yanzu ka tara mutane daga dukan Isra’ila su sadu da ni a kan Dutsen Karmel. Ka kuma kawo annabawa dari huɗu da hamsin na Ba’al, da kuma annabawa dari huɗu na Ashera, waɗanda suke ci a teburin Yezebel.”

²⁰ Sai Ahab ya aika a duk faɗin Isra’ila, ya kuma tattara annabawan a kan Dutsen Karmel. ²¹ Iliya ya je gaban mutane ya ce, “Har yausha za ku yi ta yawo tsakanin ra’ayoyi biyu? In UBANGIJI ne Allah, ku bi shi; amma in Ba’al Allah ne, ku bi shi.”

Mutane dai ba su ce uffam ba.

²² Sai Iliya ya ce musu, “Ni ne kaɗai annabin UBANGIJI da ya rage, amma Ba’al yana da annabawa dari huɗu da hamsin. ²³ Ku samo mana bijimai biyu. Bari su zaɓa ɗaya wa kansu, bari kuma su yanka shi kucu-kucu su sa a itace, sai dai, kada su sa wuta a kansa. Ni kuwa zan shirya ɗaya bijimin in sa a kan itace, ni ma, ba zan sa wuta a kansa ba. ²⁴ Sa’an nan ku kira bisa sunan allahnku, ni kuwa zan kira bisa sunan UBANGIJI. Duk allahn da ya amsa ta wurin wuta, shi ne Allah.”

Sai dukan jama'a suka ce, "Abin nan da faɗa yana da kyau."

²⁵ Iliya ya ce wa annabawan Ba'al, "Ku ku fara zaɓi bijimi ɗaya, ku shirya, da yake kuna da yawa. Ku kira a bisa sunan allahnku, amma kada ku kuna wuta." ²⁶ Sai suka ɗauki bijimin da aka ba su suka shirya shi.

Sa'an nan suka kira bisa sunan Ba'al daga safe har tsakar rana. Suna ihu, "Ya Ba'al, ka amsa mana!" Amma babu wata amsa, babu wani da ya amsa. Suka yi ta rawa kewaye da bagaden da suka yi.

²⁷ Da tsakar rana, Iliya ya fara yin musu ba'a. Ya ce, "Ku yi ihu da ƙarfi, tabbatacce shi allah ne! Mai yiwuwa yana cikin zurfin tunani, ko dai aiki ya yi masa yawa, ko ya yi tafiya. Mai yiwuwa yana barci ne, dole a tashe shi." ²⁸ Sai suka yi ta ihu da ƙarfi suna tsattsaga kansu da takuba da ma'su, yadda al'adarsu take, sai da jininsu ya yi ta zuba. ²⁹ Tsakar rana ta wuce, suka ci gaba da ƙoƙari, suna annabci har lokacin miƙa hadayar yamma ya yi. Amma babu wani da ya tanka, babu wani da ya amsa, babu wanda ya kula.

³⁰ Sa'an nan Iliya ya ce wa dukan mutane, "Ku zo nan wurina." Suka zo wurinsa, ya kuma shirya bagaden UBANGIJI, da ya riga ya zama kufai. ³¹ Iliya ya ɗauki duwatsu goma sha biyu, ɗaya don kowace kabila zuriyar Yakub, wanda maganar UBANGIJI ta zo masa, cewa, "Sunanka zai zama Isra'ila." ³² Da waɗannan duwatsun ya gina bagade cikin sunan UBANGIJI, ya kuma haƙa wuriya kewaye da shi, isashe da zai ci garwa biyu na irin kwayar gyada. ³³ Ya shirya itace,

ya yayyanka bijimin kucu-kucu, ya shimfida shi a itacen. Sa'an nan ya ce musu, "Ku cika manyan tuluna da ruwa, ku zuba a kan hadayar da kuma a kan itacen." Suka zuba.

³⁴ Ya ce, "Ku sāke yin haka," sai suka sāke yin haka.

Ya umarta, "Ku yi haka sau na uku," suka kuma yi haka sau na uku. ³⁵ Ruwan ya gangara kewaye da bagaden har ma ya cika wuriyar.

³⁶ A lokacin hadaya, sai annabi Iliya ya zo gaba ya yi addu'a, ya ce, "Ya UBANGIJI Allah na Ibrahim, na Isra'ila da kuma na Yakub, bari a sani a yau cewa kai Allah ne a cikin Isra'ila, a kuma san cewa ni bawanka ne, na kuma yi dukan wafannan abubuwa bisa umarninka.

³⁷ Ka amsa mini, ya UBANGIJI, ka amsa mini, saboda wafannan mutane su san cewa kai, ya UBANGIJI, kai ne Allah, su kuma san cewa kana sāke juye zukatansu zuwa gare ka."

³⁸ Sai wutar UBANGIJI ya fado, ya cinye hadayar, itacen, duwatsun da kuma kasar, ya lashe ruwan da yake cikin wuriyar.

³⁹ Sa'ad da mutane suka ga wannan, sai suka rusuna, suka sunkuyar da kai suka ce, "UBANGIJI, shi ne Allah! UBANGIJI, shi ne Allah!"

⁴⁰ Sa'an nan Iliya ya umarce su, ya ce, "Ku kama annabawan Ba'al, kada ku bar waninsu yā tsere!" Suka kama su, Iliya kuwa ya sa aka gangara da su zuwa Kwarin Kishon, aka yayyanka su a can.

⁴¹ Sai Iliya ya ce wa Ahab, "Ka haura gida, ka ci, ka sha, gama ina jin motsin ruwan sama mai yawa." ⁴² Sai Ahab ya ruga don yā ci, yā sha,

amma Iliya ya hau kan kwankolin Karmel, ya rusuna kasa, ya sa fuska a tsakanin gwiwarsa.

⁴³ Ya ce wa bawansa, "Tafi ka dubi wajen teku." Sai bawan ya haura ya duba.

Ya ce, "Ba kome a can."

Sau bakwai Iliya ya ce, "Koma."

⁴⁴ Sau na bakwai, bawan ya ce, "Wani girgije karami kamar hannun mutum yana tasowa daga teku."

Sai Iliya ya ce, "Je ka fada wa Ahab, 'Shirya keken yakinka, ka gangara kafin ruwan sama ya tare ka.'"

⁴⁵ Ana cikin haka, sarari ya kara duhunta da girgije, iska ta taso, sai ruwan sama kamar da bakin kwarya ya sauko, Ahab kuwa ya hau zuwa Yezireyel. ⁴⁶ Ikon UBANGIJI ya sauko a kan Iliya, ya sha damara, ya ruga a guje a gaban Ahab har zuwa Yezireyel.

19

Iliya ya gudu zuwa Horeb

¹ Ahab fa ya fada wa Yezebel kome da Iliya ya yi, da yadda ya karkashe dukan annabawan da takobi. ² Saboda haka Yezebel ta aika da dan aika wa Iliya ya fada masa, "Bari alloli su hukunta ni da tsanani, in war haka gobe ban mai da ranka kamar na d'aya daga cikin annabawan Ba'al ba."

³ Iliya ya ji tsoro, ya gudu don ya ceci ransa. Sa'ad da ya kai Beyersheba a Yahuda, sai ya bar bawansa a can. ⁴ Shi kuma ya yi tafiya yini guda zuwa cikin hamada. Ya zo wurin wani itacen tsintsiya, ya zauna a karkashinsa, ya roka ya mutu. Ya ce, "Ya ishe ni haka, UBANGIJI, ka d'auki

raina; ban fi kakannina ba.” ⁵ Sa’an nan ya kwanta a karkashin itacen ya yi barci.

Farat ɗaya sai wani mala’ika ya taɓa shi, ya ce, “Tashi ka ci abinci.” ⁶ Ya duba kewaye, sai ga wainar burodi kusa da kansa a bisa garwashin wuta mai zafi, da kuma tulun ruwa. Ya ci, ya sha, sa’an nan ya sāke kwanta.

⁷ Mala’ikan UBANGIJI ya sāke dawowa sau na biyu ya taɓa shi, ya ce, “Tashi ka ci abinci, gama tafiyar za tā yi maka yawa.” ⁸ Saboda haka ya tashi ya ci, ya kuma sha. Ta wurin karfin da ya samu saboda wannan abinci, ya yi tafiya yini arba’in da dare arba’in, sai da ya kai Horeb, dutsen Allah. ⁹ A can ya shiga kogo ya kwana.

UBANGIJI ya bayyana wa Iliya

Sai maganar UBANGIJI ta zo masa, ta ce, “Me kake yi a nan, Iliya?”

¹⁰ Ya amsa, ya ce, “Ina kishi dominka UBANGIJI, Allah Madfaukaki. Isra’ilawa sun ki alkawarinka, suka rurrushe bagadanka, suka kuma kashe annabawanka da takobi. Ni ne kadai na rage, yanzu, ni ma suna kokari su kashe ni.”

¹¹ Sai UBANGIJI ya ce, “Fita ka tsaya a kan dutse a gaban UBANGIJI, gama UBANGIJI yana shirin wucewa.”

Sai ga babbar iska mai karfi ta tsage duwatsu, ta kuma ragargaza duwatsu a gaban UBANGIJI, amma UBANGIJI ba ya cikin iskar. Bayan iskar sai aka yi girgizar kasa, amma UBANGIJI ba ya cikin girgizar kasa. ¹² Bayan girgizar kasa, sai ga wuta, amma UBANGIJI ba ya cikin wuta. Bayan wutar kuma sai ga wata ‘yar murya. ¹³ Sa’ad da

Iliya ya ji ta, ya ja mayafinsa ya rufe fuskarsa, ya fita ya tsaya a bakin kogon.

Sai ya ji murya ta ce masa, “Me kake yi a nan, Iliya?”

¹⁴ Ya amsa, ya ce, “Ina kishi dominka UBANGIJI, Allah Madfaukaki. Isra’ilawa sun ki alkawarinka, suka rurrushe bagadanka, suka kuma kashe annabawanka da takobi. Ni ne kadai na rage, yanzu, ni ma suna kofari su kashe ni.”

¹⁵ Sai UBANGIJI ya ce masa, “Ka koma ta hanyar da ka zo, ka tafi Hamadan Damaskus. Sa’ad da ka kai can, ka shafe Hazayel yā zama sarki bisa Aram. ¹⁶ Ka kuma shafe Yehu d’an Nimshi yā zama sarkin Isra’ila, ka shafe Elisha d’an Shafat daga Abel-Mehola yā gāje ka a matsayin annabi. ¹⁷ Yehu zai kashe duk wani wanda ya tsere wa takobin Hazayel, Elisha kuwa zai kashe duk wani wanda ya tsere wa takobin Yehu. ¹⁸ Duk da haka zan bar mutane dubu bakwai na Isra’ila wafanda ba su rusuna da gwiwansu wa Ba’al ba, ba su kuma sumbace shi da bakinsu ba.”

Kiran Elisha

¹⁹ Sai Iliya ya tafi daga can ya sami Elisha d’an Shafat, yana noma da shanu goma sha biyu masu garman noma, shi kansa yana jan na goma sha biyun. Iliya ya tafi wurinsa ya jefa mayafinsa a kan Elisha. ²⁰ Sai Elisha ya bar shanun, ya ruga ya bi Iliya. Ya ce, “Bari in sumbace mahaifina da mahaifiyata, in yi musu bankwana, sa’an nan in zo in bi ka.”

Iliya ya ce, “Koma! Me na yi maka?”

²¹ Sai Elisha ya bar shi, ya koma, ya d’auki shanunsa ya yayyanka. Ya kone kayan garman

noman don yā dafa naman, ya kuma ba wa mutane naman, suka kuwa ci. Sa'an nan ya tashi, ya bi Iliya, ya kuma zama mai hidimarsa.

20

Ben-Hadad ya yaki Samariya

¹ Ben-Hadad sarkin Aram kuwa ya tattara mayakansa gaba daya. Sarakuna talatin da biyu suka tafi tare da shi haɗe da dawakansu da kekunan yakinsu. Ya haura ya yi wa Samariya kwanto, ya kuma yake ta. ² Ya aika da 'yan aika zuwa cikin birnin wurin Ahab sarkin Isra'ila yana cewa, "Ga abin da Ben-Hadad ya ce, ³ 'Azurfarka da zinariyarka nawa ne. Mafi kyau cikin matanka da 'ya'yanka nawa ne.' "

⁴ Sarkin Isra'ila ya amsa, ya ce, "Kamar dai yadda ka fada, ranka yā daɗe, sarki. Ni da dukan abin da nake da shi, naka ne."

⁵ Sai 'yan aikan suka sāke dawo suka ce, "Ga abin da Ben-Hadad ya ce, 'Na aika ka ba da azurfarka da zinariyarka, matanka da kuma 'ya'yanka. ⁶ Amma war haka gobe zan aika shugabannina su bincika fadanka da kuma gidajen shugabanninka. Za su kwashe dukan abubuwan da kake ganin darajarsu su tafi.' "

⁷ Sarkin Isra'ila ya tattara dukan dattawan kasar, ya ce musu, "Ku duba fa, wannan mutum yana neman tsokana! Sa'ad da ya aika in ba shi matana da 'ya'yana, azurfana da zinariyana, ban hana masa ba."

⁸ Dattawa da dukan mutane suka amsa, suka ce, "Kada ka saurare shi ko ka yarda da abin da yake bukata."

⁹ Saboda haka ya ba wa 'yan aikan Ben-Hadad amsa, ya ce, "Ku fada wa ranka ya dade, sarki, 'Bawanka zai yi dukan abin da ka bukaci da farko, amma wannan na karshe ba zan iya yin ba.'" Suka tafi suka kai amsar wa Ben-Hadad.

¹⁰ Sai Ben-Hadad ya aika da wani sako wa Ahab, ya ce, "Bari alloli su yi da ni yadda suke so, su kuma yi haka da tsanani, in isashen kura ta rage a Samariya da za a iya ba wa mutanena a tafi hannu."

¹¹ Sarki Isra'ila ya amsa, ya ce, "Ku fada masa, 'Wanda ya sa kayan yakinsa bai kamata ya yi fariya ba sai ya tube su.'"

¹² Ben-Hadad ya ji wannan sako yayinda shi da sarakunan suke sha a cikin tentunansu, sai ya umarce mutanensa, ya ce, "Ku shirya don yaƙi." Saboda haka suka shirya don su yaƙi birnin.

Ahab ya ci Ben-Hadad da yaƙi

¹³ Ana cikin haka sai wani annabi ya zo wurin Ahab sarkin Isra'ila ya sanar masa cewa, "Ga abin da UBANGIJI ya ce, 'Ka ga wannan dumbun mayaka? Zan ba da su cikin hannunka a yau, sa'an nan za ka san cewa ni ne UBANGIJI.'"

¹⁴ Ahab ya ce, "Amma wa zai yi haka?"

Annabin ya amsa, "Ga abin da UBANGIJI ya ce, 'Sojoji matasa na shugabannin yankuna za su yi haka.'"

Ya tambaya, "Wa kuma zai fara yaƙin?"

Annabin ya amsa, "Kai za ka fara."

¹⁵ Saboda haka Ahab ya kira sojoji matasa na shugabannin yankuna, mutum 232. Sa'an nan ya tattara sauran Isra'ilawa su 7,000 gaba

ɗaya. ¹⁶ Suka fita da tsakar rana yayinda Ben-Hadad tare da sarakuna 32 masu goyon bayansa suke cikin tentunansu suna sha, suna buguwa. ¹⁷ Sojojin nan matasa na shugabannin yankuna suka fara fita.

Ben-Hadad kuwa ya riga ya aiki 'yan leken asiri, waɗanda suka ce, "Mutane suna zuwa daga Samariya."

¹⁸ Ya ce, "In sun fito don salama, ku kamo su da rai; in sun fito yaƙi ne, ku kamo su da rai."

¹⁹ Sojojin nan matasa na shugabannin yankuna suka taka suka fita daga birnin da mayaƙa a bayansu. ²⁰ Kowannensu kuwa ya buge abokin gābansa. Ganin wannan, sai Arameyawa suka gudu, Isra'ila wa suna bi. Amma Ben-Hadad na Aram ya tsere a kan dokinsa tare da waɗansu mahayan dawakansa. ²¹ Sarki Isra'ila ya bi, ya kuma sha ƙarfin dawakan da keken yaƙin, ya kashe Arameyawa da yawa.

²² Daga baya, annabin ya zo wurin sarkin Isra'ila ya ce, "Ka ƙarfafa matsayinka ka kuma ga abin da za a yi, gama a bazara mai zuwa sarkin Aram zai sāke kawo yaƙi."

²³ Ana cikin haka, shugabannin sarkin Aram suka ba shi shawara, "Allolinsu, allolin tuddai ne. Shi ya sa suka fi mu ƙarfi. Amma in mun yaƙe su a fili, tabbatacce za mu fi su ƙarfi. ²⁴ Ka yi wannan. Ka cire dukan sarakuna daga matsayinsu ka sa waɗansu shugabanni a maimakonsu. ²⁵ Dole kuma ka tā da waɗansu mayaƙa kamar waɗanda ka rasa, doki don doki, keken yaƙi kuma don keken yaƙi, saboda mu iya

yake Isra'ila a fili. Ta haka tabbatacce za mu fi karfinsu." Sai ya yarda da su, ya kuma yi haka.

²⁶ Bazara na biye Ben-Hadad ya tattara Arameyawa, ya haura zuwa Afek don yā yaki Isra'ila. ²⁷ Sa'ad da aka tattara Isra'ilawa, aka kuma ba su guzuri, sai suka taka suka fita don su sadu da Arameyawa. Isra'ilawa suka kafa sansani d'aura da su kamar kananan garkuna biyu na awaki, yayinda Arameyawa suka rufe dukan jejin.

²⁸ Sai mutumin Allah ya zo ya ce wa sarkin Isra'ila, "Ga abin da UBANGIJI ya ce, 'Domin Arameyawa suna tsammani UBANGIJI allahn tud-dai ne, ba allahn kwari ba, zan ba da wannan d'umbun mayaƙa a hannuwanka, za ka kuwa sani ni ne UBANGIJI.' "

²⁹ Kwana bakwai suka yi sansani d'aura da juna, a rana ta bakwai sai yaki ya haɗu. Isra'ilawa suka kashe sojojin kafa na Arameyawa dubu d'ari a rana d'aya. ³⁰ Sauransu suka tsere zuwa birnin Afek, inda katangar ya fāɗa a kan mutum dubu ashirin da bakwai. Sai Ben-Hadad ya gudu zuwa birni ya buya a ciki cikin d'aki.

³¹ Fadawansa suka je suka ce masa, "Mun ji an ce sarakunan Isra'ila masu jinkai ne, bari mu sa tufafin makoki, mu d'aura igiyoyi a wuyanmu, sa'an nan mu tafi wurin sarkin Isra'ila, watakila zai bar ka da rai."

³² Saye da tufafin makoki kewaye a gindinsu, da kuma igiyoyi kewaye da kawunansu, suka tafi wurin sarkin Isra'ila, suka ce, "Bawanka Ben-Hadad ya ce, 'Ina rokonka bari in rayu.' "

Sarki ya amsa, “Har yanzu yana da rai? Shi *ɗan’uwana ne.*”

³³ Da ma abin da fadawan suke so su ji ke nan, sai suka yi sauri, suka karbi maganar a bakinsa, suka ce, “I, *ɗan’uwanka, Ben-hadad!*”

Sarki ya ce, “Ku je ku kawo shi.” Da Ben-Hadad ya fita, sai Ahab ya sa aka kawo shi cikin keken yakinsa.

³⁴ Ben-Hadad ya ce, “Zan mayar da biranen mahaifinka da na *kwace* daga mahaifinka. Za ka iya sa wurin kasuwarka a cikin Damaskus, kamar yadda mahaifinka ya yi a Samariya.”

Ahab ya ce, “Bisa wannan yarjejeniya zan sake ka.” Saboda haka ya yi yarjejeniya da shi, sai ya bar shi ya tafi.

Annabi ya yi wa Ahab Allah wadai

³⁵ Ta wurin maganar UBANGIJI, *ɗaya* daga cikin ‘ya’ya maza na annabawa ya ce wa abokinsa, “Ka buge ni da makaminka,” amma mutumin ya *ƙi*.

³⁶ Sai annabin ya ce, “Domin ba ka yi biyayya da UBANGIJI ba, da zarar ka bar ni zaki zai kashe ka.” Daga baya mutumin ya tafi, zaki ya same shi, ya kuma kashe shi.

³⁷ Annabin ya sami wani mutum ya ce, “Ka buge ni, ina rokonka.” Sai mutumin ya buge shi, ya ji masa ciwo. ³⁸ Sa’an nan annabin ya tafi ya tsaya a bakin hanya yana jiran sarki. Ya *ɓad* da kamanni da *ƙyalle* a kansa. Kyallen ya sauka zuwa bisa idanunsa. ³⁹ Yayinda sarki yake wucewa, sai annabin ya yi kira da karfi gare shi ya ce “Ni bawanka na tafi yaki, sai ga

wani ya kawo mini wani mutum, ya ce, ‘Ka rife wannan mutum, kada ka bar shi yã kubuta ko da kaka, idan ka bari ya kubuta, a bakin ranka, ko kuwa ka biya talanti ðaya na azurfa.’ ⁴⁰ Yayinda bawanka yana fama, yana kai da kawowa, sai mutumin ya face.”

Sai sarkin Isra’ila ya ce, “Hukuncinka ke nan, ka furta shi da kanka.”

⁴¹ Sai annabin ya cire kyallen da sauri daga kansa, da ya rufe idanunsa, sarkin Isra’ila kuwa ya gane shi a matsayi ðaya daga cikin annabawa.

⁴² Sai ya ce wa sarki, “Ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘Ka saki mutumin da na kudura yã mutu. Saboda haka ranka zai zama a maimakon ransa, mutanenka a maimakon mutanensa.’ ” ⁴³ Cike da fushi, sarkin Isra’ila ya tafi fadarsa a Samariya.

21

Gonar inabin Nabot

¹ Ana nan bayan haka sai waðannan abubuwa suka faru. Nabot mutumin Yezireyel yana da gonar inabi a Yezireyel, a yankin Samariya, kusa da gidan Sarki Ahab. ² Sai Ahab ya ce wa Nabot, “Ka ba ni gonar inabinka in yi amfani da ita don kayan lambu, da yake tana kusa da fadana. Zan ba ka wata gonar inabin da ta fi wannan, ko kuma in ka gwammace, sai in biya ka duk abin da ya dace da ita.”

³ Amma Nabot ya amsa wa Ahab ya ce, “UBANGIJI yã sawwake in ba ka gādon kakanina.”

⁴ Ahab ya cika da fushi saboda Nabot, mutumin Yezireyel ya ce, “Ba zan ba ka gādon

kakannina ba.” Ya kwanta a gadonsa yana zub da hawaye, ya kuma ki cin abinci.

⁵ Matarsa Yezebel ta shiga ciki ta tambaye shi, ta ce, “Me ya sa ka kumbura? Me ya sa ba za ka ci abinci ba?”

⁶ Sai ya amsa mata, ya ce, “Domin na ce wa Nabot mutumin Yezireyel, ‘Ka sayar mini gonar inabinka; ko kuwa in ka gwammace, zan ba ka wata gonar inabi a maimakonta.’ Amma ya ce, ‘Ba zan ba ka gonar inabina ba.’”

⁷ Yezebel matarsa ta ce, “Yaya kake yi kamar ba kai ne sarki Isra’ila ba? Tashi ka ci abinci! Ka yi farin ciki. Zan ba ka gonar inabin Nabot mutumin Yezireyel.”

⁸ Sai ta rubuta wasiku a sunan Ahab, ta buga hatiminsa a kansu, sa’an nan ta aika su ga dattawa da manyan gari wafanda suke zama a birnin da Nabot yake. ⁹ Cikin wafannan wasiku ta rubuta,

“Ku yi shelar ranar azumi, ku zaunar da Nabot a wuri mai martaba a cikin mutane.

¹⁰ Amma ku zaunar da wafansu ‘yan iska biyu d’aura da shi, ku sa su ba da shaida cewa ya zagi Allah da sarki. Sa’an nan ku d’auke shi ku jajefe shi da dutse sai ya mutu.”

¹¹ Sai dattawa da manyan gari, wafanda suke zama a birnin da Nabot yake, suka yi kamar yadda Yezebel ta umarta a cikin wasikun da ta rubuta. ¹² Suka yi shelar azumi, suka kuma zaunar da Nabot a wuri mai martaba a cikin mutane. ¹³ Sa’an nan ‘yan iska biyu suka zo, suka zauna d’aura da shi, suka kawo zarge a kan Nabot a gaban mutane, suna cewa, “Nabot ya

zagi Allah da sarki.” Saboda haka aka dauke shi waje da birnin, aka jajjefe shi da dutse har ya mutu. ¹⁴ Sa’an nan suka aika wa Yezebel. “An jajjefe Nabot, ya kuma mutu.”

¹⁵ Nan da nan sa’ad da Yezebel ta ji cewa an jajjefe Nabot da dutse ya kuma mutu, sai ta ce wa Ahab, “Tashi ka mallaki gonar inabin Nabot mutumin Yezireyel wanda ya ki ya sayar maka. Ba shi da rai, ya mutu.” ¹⁶ Da Ahab ya ji cewa Nabot ya mutu, sai ya tashi ya gangara don yã mallaki gonar inabin Nabot.

¹⁷ Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Iliya mutumin Tishbe. ¹⁸ Ta ce, “Gangara don ka sadu da Ahab sarkin Isra’ila, wanda yake mulki a Samariya. Yanzu yana a gonar inabin Nabot, inda ya tafi yã mallake ta. ¹⁹ Ka ce masa, Ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘Ba ka kashe mutum ka kuma kwace kayansa ba?’ Sa’an nan ka ce masa ga abin da UBANGIJI ya ce, ‘A inda karnuka suka lashe jinin Nabot, karnuka za su lashe jininka, I, naka!’ ”

²⁰ Ahab ya ce wa Iliya, “Wato, ka same ni kuma, abokin gābana!”

Sai ya amsa ya ce, “Na same ka, domin ka sayar da kanka ga yin mugunta a gaban UBANGIJI. ²¹ ‘Zan kawo masifa a kanka. Zan kawar da zuriyarka, in kuma yanke daga Ahab kowane da namiji na karshe cikin Isra’ila, bawa ko ‘yantacce. ²² Zan mai da gidanka kamar gida Yerobowam dan Nebat, da na Ba’asha dan Ahiya, domin ka tsokane ni har na yi fushi, ka kuma sa Isra’ila ya yi zunubi.’

²³ “Game da Yezebel kuwa UBANGIJI ya ce, ‘Karnuka za su cinye Yezebel a katangar Yezireyel.’

²⁴ “Karnuka za su cinye waƙanda suke na Ahab waƙanda suka mutu a cikin birni, tsuntsayen sararin sama kuma za su cinye waƙanda suka mutu a jeji.”

²⁵ (Babu wani mutum kamar Ahab, wanda ya ba da kansa ga aikata mugunta a gaban UBANGIJI. Yezebel matarsa ce ta zuga shi. ²⁶ Ya yi abar kyama kwarai ta wurin bin gumaka, kamar Amoriyawan da UBANGIJI ya kora a gaban Isra’ila.)

²⁷ Sa’ad da Ahab ya ji waƙannan kalmomi, sai ya yage rigarsa, ya sa rigunan makoki, ya kuma yi azumi. Ya kwanta a kayan makoki, ya kuma yi tafiya cikin saukinkai.

²⁸ Sai maganar UBANGIJI ta zo wa Iliya mutumin Tishbe, ta ce, ²⁹ “Ka lura da yadda Ahab ya kaskantar da kansa a gabana kuwa? Domin ya kaskantar da kansa, ba zan kawo wannan masifa a kwanakinsa ba, amma zan kawo ta a kan gidansa a kwanakin ɗansa.”

22

Mikahiya ya yi annabci a kan Ahab (2 Tarihi 18.2-27)

¹ Aka yi shekaru uku ba a yi yaƙi tsakanin Aram da Isra’ila ba. ² Amma a shekara ta uku, Yehoshafat sarkin Yahuda ya gangara don yā ga sarki Isra’ila. ³ Sarkin Isra’ila ya ce wa shugabanninsa, “Ba ku san cewa Ramot Gilead namu ne ba, duk da haka ba mu yi kome ba don mu sāke karɓanta daga sarkin Aram?”

⁴ Saboda haka ya tambayi Yehoshafat, ya ce, “Za ka tafi tare da ni don in yi yaƙi da Ramot Gileyad?”

Yehoshafat ya amsa wa sarkin Isra’ila, ya ce, “Ni ma kamar ka ne, mutanena kuwa kamar mutanenka, dawakaina kamar dawakanka.”
⁵ Amma Yehoshafat ya ce wa sarkin Isra’ila, “Da farko mu nemi nufin UBANGIJI.”

⁶ Saboda haka sarkin Isra’ila ya tattara annabawa, kamar ɗari huɗu, ya tambaye su, “In kai yaƙi a kan Ramot Gileyad, ko kada in kai?”

Suka amsa, “Ka tafi, gama Ubangiji zai ba ka ita a hannunka.”

⁷ Amma Yehoshafat ya yi tambaya, ya ce, “Babu wani annabin UBANGIJI a nan da za mu tambaya?”

⁸ Sarkin Isra’ila ya amsa wa Yehoshafat, ya ce, “Akwai mutum guda har yanzu wanda ta wurinsa za mu iya nemi nufin UBANGIJI, amma na ki jininsa domin bai taɓa yin annabci wani abu mai kyau game da ni ba, sai dai mummuna kullum. Shi ne Mikahiya ɗan Imla.”

Yehoshafat ya ce, “Kada sarki ya ce haka.”

⁹ Saboda haka sarkin Isra’ila ya kira ɗaya daga cikin shugabanninsa ya ce, “Kawo Mikahiya ɗan Imla nan take.”

¹⁰ Saye da rigunansu na sarauta, sarkin Isra’ila da Yehoshafat sarkin Yahuda suna zama a ku-
 jerun sarautarsu a masussuka ta mashigin kofar Samariya, tare da dukan annabawa suna ta
 annabci a gabansu. ¹¹ Zedekiya ɗan Kena’ana
 kuwa ya yi kahonin karfe ya kuma furta, “Ga

abin da UBANGIJI ya ce, ‘Da waƙannan za ka tunkuyi Arameyawa har su hallaka.’ ”

¹² Dukan sauran annabawan suka yi annabci iri abu ɗaya. Suka ce, “Ka yaƙi Ramot Gileyad, ka kuma yi nasara, gama UBANGIJI zai ba da ita cikin hannun sarki.”

¹³ Dan aikan da ya je yã kawo Mikahiya, ya ce masa, “Duba, sauran annabawa suna maganar nasara wa sarki, sai ka ce mutum guda. Bari maganarka tã yarda da tasu, ka kuma yi maganar alheri.”

¹⁴ Amma Mikahiya ya ce, “Na rantse da UBANGIJI mai rai, zan faɗa masa kawai abin da UBANGIJI ya faɗa mini.”

¹⁵ Da suka kai, sai sarki ya tambaye shi, ya ce, “Mikahiya, mu kai yaƙi a kan Ramot Gileyad, ko kada mu kai?”

Ya amsa ya ce, “Yake ta, za ka kuwa yi nasara, gama UBANGIJI zai ba da ita cikin hannun sarki.”

¹⁶ Sai sarki ya ce masa, “Sau nawa ne zan sa ka rantse cewa ba za ka faɗa mini kome ba sai dai gaskiya a cikin sunan UBANGIJI?”

¹⁷ Sa’an nan Mikahiya ya amsa, “Na ga dukan Isra’ila a warwatse a kan tuddai kamar tumakin da ba su da makiyayi, kuma UBANGIJI ya ce, ‘Waƙannan mutane ba su da maigida. Bari kowa yã tafi gida cikin salama.’ ”

¹⁸ Sai sarkin Isra’ila ya ce wa Yehoshafat, “Ban faɗa maka cewa bai taɓa yin annabci wani abu mai kyau game da ni, sai mummuna kawai ba?”

¹⁹ Mikahiya ya ci gaba, “Saboda haka ka ji maganar UBANGIJI. I, na ga UBANGIJI zaune a kursiyinsa tare da dukan rundunar sama tsaye

kewaye da shi a dama da hagunsa. ²⁰ Kuma UBANGIJI ya ce, ‘Wa zai rudi Ahab zuwa yaki da Ramot Gileyad, ya kuma kai shi mutuwarasa a can?’

“Wani ya ce wannan, wani ya ce wancan. ²¹ A karshe, wani ruhu ya zo gaba, ya tsaya a gaban UBANGIJI ya ce, ‘Zan rufe shi.’

²² “UBANGIJI ya yi tambaya ‘Ta wace hanya?’ Ya ce,

“‘Zan tafi in zama ruhun karya a bakunan dukan annabawansa.’

“UBANGIJI ya ce, ‘Za ka yi nasara a rudinsa. Ka tafi, ka yi haka.’

²³ “Saboda haka yanzu UBANGIJI ya sa ruhun karya a bakunan dukan annabawanka. UBANGIJI ya zartar maka da masifa.”

²⁴ Sai Zedekiya dan Kena’ana ya hau ya mari Mikahiya a fuska. Ya yi tambaya, “A wace hanya ce ruhu daga UBANGIJI ya bar ni ya yi maka magana?”

²⁵ Mikahiya ya amsa, “Za ka gane a ranar da ka je ka buya a ciki cikin daki.”

²⁶ Sa’an nan sarkin Isra’ila ya umarta, “Ku kama Mikahiya, ku kai shi wurin Amon, shugaban birnin, da wurin Yowash dan sarki. ²⁷ Ku ce ga abin da sarki ya ce, ‘Ku sa wannan mutum a kurkuku, kuma kada ku ba shi wani abu sai dai burodi da ruwa, sai na dawo lafiya.’”

²⁸ Mikahiya ya furta, “Idan har ka dawo lafiya, to, UBANGIJI bai yi magana ta wurina ba.” Ya kuma kara da cewa, “Ku lura da maganata, dukanku mutane!”

*An kashe Ahab a Ramot Gileiyad
(2 Tarihi 18.28-34)*

²⁹ Sai sarkin Isra'ila da Yehoshafat sarkin Yahuda suka haura zuwa Ramot Gileiyad.

³⁰ Sarkin Isra'ila ya ce wa Yehoshafat, "Zan bad da kama in shiga wurin yaki, amma ka sa kayan sarautarka." Saboda haka sarkin Isra'ila ya bad da kama, ya shiga cikin yaki.

³¹ Sarkin Aram kuwa ya umarci shugabanni kekunan yakinsa talatin da biyu, ya ce, "Kada ku yake kowa, karami ko babba, sai dai sarkin Isra'ila." ³² Sa'ad da shugabannin kekunan yakin suka ga Yehoshafat, suka yi tsammani, suka ce, "Tabbatacce wannan shi ne sarkin Isra'ila." Saboda haka suka juye don su yake shi, amma sa'ad da Yehoshafat ya yi ihu, ³³ sai shugabannin kekunan yakin suka ga ashe ba sarkin Isra'ila ba ne, sai suka daina binsa.

³⁴ Amma wani ya ja bakansa kawai ya bugi Ahab sarkin Isra'ila a tsakanin sassan kayan yakinsa. Sai sarki ya ce wa mahayin keken yakinsa, "Juye, ka fitar da ni daga yakin. An ji mini rauni." ³⁵ Dukan yini aka yi ta yaki, aka kuma rike sarki a keken yakinsa yana fuskanci Arameyawa. Jini daga mikinsa ya yi ta zuba a kasan keken yakin, a wannan yamma kuwa ya mutu. ³⁶ Da rana tana faduwa, sai kuka ta bazu cikin mayaƙa, "Kowane mutum ya tafi garinsu; kowa ya tafi kasarsa!"

³⁷ Sai sarki ya mutu, aka kuwa kawo shi Samariya, aka binne shi a can. ³⁸ Suka wanke keken yaki a tafki, a Samariya (inda karuwai

suke wanka), sai karnuka suka lashe jininsa, kamar yadda maganar UBANGIJI ta furta.

³⁹ Game da sauran ayyukan mulkin Ahab, haɗe da dukan abin da ya yi, da fadan da ya gina ya kuma shimfiɗa da hauren giwa, da biranen da ya gina, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Isra'ila. ⁴⁰ Ahab ya huta da kakanninsa. Ahaziya ɗansa ya gāje shi a matsayin sarki.

*Yehoshafat sarkin Yahuda
(2 Tarihi 20.31-21.1)*

⁴¹ Yehoshafat ɗan Asa ya zama sarkin Yahuda a shekara ta huɗu ta Ahab sarkin Isra'ila. ⁴² Yehoshafat yana da shekara talatin da biyar sa'ad da ya zama sarki, ya kuma yi mulki a Urushalima shekaru ashirin da biyar. Sunan mahaifiyarsa, Azuba 'yar Shilhi. ⁴³ A cikin kome ya yi tafiya a hanyoyin mahaifinsa Asa, bai kuma kauce daga gare su ba; ya yi abin da yake daidai a gaban UBANGIJI. Amma bai rurrushe masujadai da suke kan tuddai ba, mutane kuwa suka ci gaba da miƙa hadayu suna kuma kone turare a can. ⁴⁴ Yehoshafat kuma ya zauna lafiya da sarkin Isra'ila.

⁴⁵ Game da sauran ayyukan mulkin Yehoshafat da abubuwan da ya yi, da kuma yake-yakensa, duk a rubuce suke a cikin littafin tarihin sarakunan Yahuda. ⁴⁶ Ya kawar da karuwai maza na masujadai da suke kan tuddai waɗanda suka rage tun mulkin mahaifinsa Asa. ⁴⁷ Babu sarki a lokacin Edom, saboda haka sai mataimaki ya yi mulki.

⁴⁸ To, Yehoshafat ya gina jerin jiragen ruwan kasuwanci* don su je Ofir saboda zinariya, amma ba su yi tafiya ba, gama sun farfashe a Eziyon Geber. ⁴⁹ A lokacin Ahaziya dan Ahab ya ce wa Yehoshafat, “Bari mutanena su tafi tare da mutanenka,” amma Yehoshafat ya ki.

⁵⁰ Yehoshafat kuwa ya huta tare da kakaninsa, aka kuma binne shi tare da su a birnin Dawuda kakansa. Sai Yehoram d'ansa ya gāje shi.

Ahaziya sarkin Isra'ila

⁵¹ Ahaziya dan Ahab ya zama sarkin Isra'ila a Samariya a shekara ta goma sha bakwai ta Yehoshafat sarkin Yahuda, ya kuma yi mulki a bisa Isra'ila shekaru biyu. ⁵² Ya aikata mugunta a gaban UBANGIJI, domin ya yi tafiya a hanyoyin mahaifinsa da na mahaifiyarsa, da kuma a hanyoyin Yerobowam dan Nebat, wanda ya sa Isra'ila suka yi zunubi. ⁵³ Ya bauta, ya kuma yi wa Ba'al sujada, ya tsokane UBANGIJI, Allah na Isra'ila yā yi fushi, kamar yadda mahaifinsa ya yi.

* **22:48** Da Ibraniyanci na jiragen Tarshish

**Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki,
Sabon Rai Don Kowa™
Hausa: Biblica® Budadden Littafi Mai Tsarki, Sabon
Rai Don Kowa™ (Bible) of Nigeria**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Hausa

Contributor: Biblica, Inc.

**Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™
Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc.**

Used with permission. All rights reserved worldwide.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this

translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 16 Nov 2021

18113be6-b3a0-530a-b78f-a25225282250